

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska: Slovensko podjetje slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/II, telefon 23-522 do 23-526. — Oglašni oddelček: Ljubljana, Titova cesta 7, telefon 21-596 za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-532. — Poštni predel št. 29. — Ziro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 40-KB-2-367. — Mesečna naročnina 230 din.

Zahod in pobuda Hruščeva

Odgovorni državniki ZDA, Velike Britanije in Avstralije zavračajo pobudo Hruščeva o sestanku najvišjih predstavnikov socialističnih in kapitalističnih držav

WASHINGTON, 8. nov. (Reuter). Vojda State Departmenta Dulles je izjavil, da pobuda, ki jo izrekel Nikita Hruščev v govoru na jubilejnim zasedanju Vrhovnega sovjeta, ne pomeni nujno sestanek najvišjih predstavnikov. Hruščev je samo delal, da bi moral priti do sestanka visokih predstavnikov socialističnih in kapitalističnih držav, da bi se pogovorili o morebitnem sporazumu, da je treba mednarodne spore reševati mirno, ne z vojsko. Visoki predstavniki so lahko ali pa ne poslušali držav. Dulles meni, da ni gotovo, če je Hruščev mislil kaj drugega razen normalnega delovanja Združenih narodov.

Britanski minister za zunanje zadeve Selwyn Lloyd je izjavil v Spodnjem domu, da bi moral po mnenju britanske vlade razgovore najvišjih pазiljivo pripraviti. Lloyd je dodal, da si Britanija želi dokazov, da sovsjetska vlada misli iskreno, ko govori o zmanjšanju napetosti. Razgovori najvišjih, ki bi se končali z neuspehom, bi lahko več škodovali, kot če bi jih ne bilo. Vseobsežni načrt o razorožitvi, je dejal Lloyd, »bi ne bila praktična stvar, zato bi morali najti sporazum o delni razorožitvi brez reševanja političnih vprašanj. Laburistični poslanci so zahtevali, da vlada privoli na sestanek s sovjetskimi predstavniki. Pričakujejo, da bo Macmillan jutri zvečer v go-

voru povedal nove nadrobnosti o britanski zunanji politiki.

Aneurin Bevan je danes izjavil v Los Angelesu, da bi morala Britanija sprejeti sovjetsko ponudbo za konferenco o razorožitvi. Bevan je dalje dejal, da so Rusi lahko hudo ponosni na svoje tehnične dosežke, da pa morajo biti tudi pripravljeni za popuščanje, če naj se poveča upanje v svetovni mir.

Predsednik avstralske vlade Menzies je pravil sinoči, da je

vsak odgovorni svetovni voditelj prepričan, da bi sestanek najvišjih predstavnikov velesil prinesel dosti dobrega. Toda v sedanjih razmerah, v ozračju groženj, bi se tak sestanek nehal z neuspehom in povzročil črnogledost po vsem svetu. Mnogo bolj jasno se je izrazil v prid sestanku najvišjih vodja laburistične opozicije v avstralskem parlamentu Ewart, ki meni, da bi bil tak sestanek edina rešitev, sklicati pa bi ga morali, ne da bi kdorkoli postavljali pogoje.

Novi sovjetski predlogi v govoru Hruščeva so sprožili v indijskem tisku široko razpravo. »Indian Express« piše, da je socializem svetovni pojav in da ni druge alternative kot mirno sožitje. Rusija je zdaj v položaju, da govori o miru, ne da bi vzbujala dvome o lastni slabosti, piše časopis in doda-

ja, da mora biti pomen sestanka med Vzhodom in Zahodom za sklenitev sporazuma o preprečitvi vojne, ustavitvi oboroževanja in mirnem tekmovalstvu jasen vsem, razen tistim, ki se še oprijemljejo ideje o gospostvu manjšine nad večino.

Diplomatska kronika

SKOPLJE. — Podpredsednik izvršnega sveta Makedonije Strahil Gigov je sprejel grškega veleposlanika v Beogradu Cakalotosa. Grški veleposlanik je obiskal nato predsednika okrajnega ljudskega odbora Nauma Naumovskega.

Obravnava manjšinskih vprašanj

Beograd, 8. nov. (Jugopress). V Beogradu je drugo redno zasedanje jugoslovansko-italijanskega mešanega odbora za manjšinska vprašanja. Na dnevnem redu so vprašanja manjšinskega šolstva in uporabe jezika manjšin na področju poditalijanskega oziroma pod jugoslovansko upravo, kakor tudi pritožbe, ki jih je prejel odbor. Zasedanje se je začelo 6. novembra. Na čelu jugoslovanskega dela mešanega odbora je Mitja Vošnjak, generalni konzul v Trstu, a na čelu italijanskega Cesare Pasquinelli, predstavnik italijanskega ministrstva za zunanje zadeve v Trstu.

Feledirigirani izstrelki na paradi enot moskovske garnizije v Moskvi

Zborovanje v dvorcu športov

MOSKVA, 8. nov. (Tanjug). V dvorcu športov na Leninem stadionu je bilo danes zborovanje delovnih ljudi Moskve, na katerem so govorili zastopniki komunističnih partij in organizacij, ki so prišli na proslavo Oktobrske revolucije. Zborovanje je začela sekretarka moskovskega mestnega komiteja in članica prezidija CK KP SZ Furceva.

Od tujih zastopnikov je prvi govoril generalni sekretar CK KP Francije Maurice Thorez, ki je poudaril uspehe Sovjetske

zveze in razmah znanstvenega dela. V imenu KP Italije je zborovanje pozdravil generalni sekretar CK Palmiro Togliatti, ki

je govoril o razvoju političnega boja v Italiji in vplivu, ki ga je imela zmaga v drugi svetovni vojni za razvoj demokratičnih sil. Tudi komunistična partija Italije se mora boriti proti svojim političnim nasprotnikom. Boj je toliko hujši, ker se le-ti zavedajo, da je zmaga socializma neogibna.

Na zborovanju je govorilo še 28 govornikov, med njimi zastopniki komunističnih partij Velike Britanije, Indije, Španije, Avstralije, Danske, Švedske, Japonske in drugih držav, navzoči pa so bili tudi prvi sekretar CK KP ZSSR Hruščev, predsednik prezidija Vrhovnega sovjeta Vorošilov, predsednik sovjetske vlade Bulganin, člani prezidija Mikojan, Suslov in drugi.

Izmena naših odredov v Egiptu

Port Said, 8. nov. (Tanjug). Danes ob 14. uri je ladja »Jugoslavija« prispela v pristanišče Port Said in pripeljala 334 vojakov in častnikov, ki bodo zamenjali del oddela JLA v okviru mednarodnih sil OZN.

»Jugoslavija« se bo vrnila nazaj v nedeljo jutraj. Drugi del oddela se bo vrnil v domovino v začetku decembra.

Odgovor: »Kot je znano, je do prekinitve diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo prišlo po enostranskem odločitvi zahodnonemške vlade. Zato tudi možnost, za katero ste se zanimali, v prvi vrsti zavisi od volje zahodnonemške vlade.«

Na koncu je bilo postavljeno tudi vprašanje, kaj misli o izjavah, ki jih je dal zahodnonemški zunanji minister von Brentano na nekem kosilu za novinarji, namreč, da obžaluje, da je prišlo do prekinitve diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo in da se vprašanje konzularnih in gospodarskih odnosov med obema državama še proučuje.

Draskovič je odgovoril: »Naše stališče o enostranskem odločitvi zahodnonemške vlade, da prekine diplomatske odnose s FLRJ, je znano in že večkrat povedano. Upamo, da si bodo odgovorni činitelji prizadevali, da se negativne posledice te odločitve čim bolj omejijo.«

VREME

Napoved za soboto: Oblačno vreme, vmes še nekaj padavin. Temperatura ponoči v mejah od 6 do 10 stopinj, v primerju od 8 do 12 stopinj, najvišje dnevne med 10 in 15 stopinjami Celzija.

Tretji satelit?

MOSKVA, 8. nov. Kakor poroča moskovski radio, bi umetni satelit v prihodnje lahko postal rešljiva televizijska postaja, ki bi omogočila sprejem programa moskovske televizijske postaje na površini, ki je velika kot evropski del Sovjetske zveze.

Sedanji doseg televizijskih anten v Moskvi znaša samo 48 kilometrov. Če pa bi v umetni satelit vgradili rešljivo televizijsko postajo in poslali satelit v višino 900 ali 1500 kilometrov, bi so doseg moskovske televizijske postaje povečal za dvanajstkrat.

Moskovski dopisnik londonskega »Daily Expressa« piše, da nameravajo v Sovjetski zvezi v kratkem izstreliti tretji satelit, v katerem bi bil kot v drugem, pes. Dopisnik pravi, da tehta novi satelit po izjavah sovjetskih znanstvenikov več kakor tona in sodi med satelite, ki jih misli SZ izstreliti v okviru geofizikalnega leta in v katerih bodo opice in druge živali.

Reuter poroča iz Pittsburgha da bodo ZDA v kratkem bistveno povečale sedanjo poskusno proizvodnjo novega visoko kaloričnega goriva borovnega vodika. Nekateri ameriški znanstveniki menijo namreč, da je

Sovjetska zveza pri izstrelitvi drugega satelita uporabila podobno gorivo.

Kljub sezoni, ki gre h koncu, se muče v Rimu ugledni gostje, »Grand hotel« je izobesil avstrijsko zastavo; avstrijski obrambni minister Graf, ki je gost obrambnega ministra Taviani, je položil vence na grob neznanega vojaka. S tem

pa ni popravil slabega vtisa, ki ga je pustila njegova izjava pred odhodom z Dunaja, namreč da bo posredoval za vojne zločince, majorja SS Raderja, ki za množične pokole in poizkušnje v širši javni razpravi, v kateri bi sodelovali vsi prizadeti činitelji.

Svet je nadalje sklenil, naj sekretariat skupaj s sekretariatom sveta za šolstvo prouči učni program in predmetnik srednjih glasbenih šol. Sedanjí splošno-izobraževalni program teh šol je pomanjkljiv ter ga je treba dopolniti, da bi dvignili raven teh šol in jih v določenem smislu izenačili s srednjimi strokovnimi šolami. Prav tako naj prouči, pod kakšnimi pogoji bi lahko absolventi reorganiziranih srednjih glasbenih šol nadaljevali šolanje na nekaterih študijskih skupinah filozofske fakultete. Ena izmed možnosti so — po mnenju sveta — diferencialni izpiti.

Pri obravnavanju vloge Slovenske filharmonije je svet sprejel stališče, naj bi bil položaj tega glasbeno-umetniškega zavoda pravno urejen s statutom, ki bi ga sprejel OLO Ljubljane. Svet je dodelil tudi 17 milijonov din subvencij raznim organizacijam, ustanovam in založbam, ki izdajajo časopise, revije, zbornike, knjige in druge publikacije.

Sredstva je odobril iz sklada za pospeševanje založništva. Imenoval je še republikansko komisijo za pregledovanje filmov slovenske proizvodnje, ki jo bo vodil Branko Babič, predsednik komisije za tisk pri predsedstvu SZDL Slovenije.

B. L.

Vsakdanjost in volilni upi

Od našega stalnega dopisnika

RIM, 8. nov. (Po telefonu). Klasično jesenski rimski dan: sivina, plohe in vlažen mraz. Dogodkov, ki bi »pretrgli svet« ali pa vsaj italijansko javnost, ni, razen če izvezemmo ločitev filmske dvojice Bergman-Rosellini. — Sinočnji večer, nikoli ne vstajajoč, ni bil nič zavidati tistim, ki so botrovali člankom o »Sputniku«, Laiki ali maršalu Zukovu, danes pa sta našla bivašca zakonca ustrežno mesto še v kroniki na drugi strani listov.

Kljub sezoni, ki gre h koncu, se muče v Rimu ugledni gostje, »Grand hotel« je izobesil avstrijsko zastavo; avstrijski obrambni minister Graf, ki je gost obrambnega ministra Taviani, je položil vence na grob neznanega vojaka. S tem

pa ni popravil slabega vtisa, ki ga je pustila njegova izjava pred odhodom z Dunaja, namreč da bo posredoval za vojne zločince, majorja SS Raderja, ki za množične pokole in poizkušnje v širši javni razpravi, v kateri bi sodelovali vsi prizadeti činitelji.

Svet je nadalje sklenil, naj sekretariat skupaj s sekretariatom sveta za šolstvo prouči učni program in predmetnik srednjih glasbenih šol. Sedanjí splošno-izobraževalni program teh šol je pomanjkljiv ter ga je treba dopolniti, da bi dvignili raven teh šol in jih v določenem smislu izenačili s srednjimi strokovnimi šolami. Prav tako naj prouči, pod kakšnimi pogoji bi lahko absolventi reorganiziranih srednjih glasbenih šol nadaljevali šolanje na nekaterih študijskih skupinah filozofske fakultete. Ena izmed možnosti so — po mnenju sveta — diferencialni izpiti.

Pri obravnavanju vloge Slovenske filharmonije je svet sprejel stališče, naj bi bil položaj tega glasbeno-umetniškega zavoda pravno urejen s statutom, ki bi ga sprejel OLO Ljubljane. Svet je dodelil tudi 17 milijonov din subvencij raznim organizacijam, ustanovam in založbam, ki izdajajo časopise, revije, zbornike, knjige in druge publikacije.

Sredstva je odobril iz sklada za pospeševanje založništva. Imenoval je še republikansko komisijo za pregledovanje filmov slovenske proizvodnje, ki jo bo vodil Branko Babič, predsednik komisije za tisk pri predsedstvu SZDL Slovenije.

B. L.

te izjavi pa je uradni organ krščanske demokracije »Il Pollo« v uvodniku posvaril pred pretiranim optimizmom. Previdnost je utemeljil s številkami in procenti: krščanski demokraci bi morali na teh volitvah dobiti 3 milijone novih glasov, če bi hoteli imeti absolutno večino v parlamentu. Medtem ko je Nenni na zasedanju CK dejal, da si niti močnejša stranka kot je PSI ne more privoščiti borbe na dveh frontah, se bo znašla krščanska demokracija v borbi za glasove kar na treh: proti komunistom, proti socialistom in proti politični desnici, ki je prav sedaj v štadiju gibanja, razgovorov, ponudb in kombinacij...

Neverjetna živahnost desnice, ki sega od liberalov (česarv ne imajo za center) do neofašistov, naj bi imela za cilj ustanovit »veliko desnico«, kajti razvoj znanosti je čisto naravna stvar.

Na Montecitoriu pa že od torke zaseda Visoka oblast Evropske skupnosti za premog in jeklo (CECA). Mnogi za to verjetno ne bi niti vedeli, če ne bi »Unita« dvignila prahu; livrirani vratarji so namreč v torek jutraj povedali poslanecem, ki so hoteli v poslansko zbornico, da je Montecitorio za nekaj dni »nacionalen« in da je moč vstopiti samo s posebnimi dovolilnicami. Zasedanje se bo končalo nočjo. Po mnenju zlobnih jezikov ni bilo pretiranega zanimanja za seje niti med delegati, ki so si rajši ogledovali Rim, kot pa poslalske dolge referate o zaščiti dela v rudnikih, o koordinaciji transporta in deželah Male Evrope ter o emigraciji delovne sile. Te tri točke so bile namreč glavna tema dnevnega reda. Posebno zadnja je za Italijo izredno važna in prav ob njej se ne odpirajo vzpodbudne perspektive. Govorili so namreč o svobodnem prelivanju kvalificirane delovne sile, velikanje večina italijanskih emigrantov, ki iščejo dela izven domovine, pa so prav nekvalificirani delavci.

Sedeva ta pisani in nametani mozaik ne daje slike procesa, ki se odvija pred volitvami. Clov-ek ima občutek, kakor da bi se krščanski demokraci namenkrt prestrašili lastne samozvesti, ki je dosegla vrhunec s fantazijevo intervencijo na kongresu ACLI v Firencih. Politični sekretar je namreč takrat dejal: »Moramo računati le na svoje sile, potem šele na tiste, ki bi se nam utegnili približati.« Nekako tri dni po

Na vprašanje, kaj meni o položaju v zvezi s Sirijo po zaključku razprave o sirjski pritožbi pri Generalni skupščini, je naš predstavnik odgovoril: »Razprava o sirjski pritožbi v Generalni skupščini je pokazala splošno željo, da se obstoječi problemi rešijo na mirnoljubnem načinu. Smatramo, da bi se moral tudi položaj na sirskih mejah odvijati v skladu s takim stališčem Generalne skupščine, da bi se lahko odstranila napetost v tem delu sveta.«

Na vprašanje, kaj meni o

Na Montecitoriu pa že od torke zaseda Visoka oblast Evropske skupnosti za premog in jeklo (CECA). Mnogi za to verjetno ne bi niti vedeli, če ne bi »Unita« dvignila prahu; livrirani vratarji so namreč v torek jutraj povedali poslanecem, ki so hoteli v poslansko zbornico, da je Montecitorio za nekaj dni »nacionalen« in da je moč vstopiti samo s posebnimi dovolilnicami. Zasedanje se bo končalo nočjo. Po mnenju zlobnih jezikov ni bilo pretiranega zanimanja za seje niti med delegati, ki so si rajši ogledovali Rim, kot pa poslalske dolge referate o zaščiti dela v rudnikih, o koordinaciji transporta in deželah Male Evrope ter o emigraciji delovne sile. Te tri točke so bile namreč glavna tema dnevnega reda. Posebno zadnja je za Italijo izredno važna in prav ob njej se ne odpirajo vzpodbudne perspektive. Govorili so namreč o svobodnem prelivanju kvalificirane delovne sile, velikanje večina italijanskih emigrantov, ki iščejo dela izven domovine, pa so prav nekvalificirani delavci.

Na vprašanje, kaj meni o položaju v zvezi s Sirijo po zaključku razprave o sirjski pritožbi pri Generalni skupščini, je naš predstavnik odgovoril: »Razprava o sirjski pritožbi v Generalni skupščini je pokazala splošno željo, da se obstoječi problemi rešijo na mirnoljubnem načinu. Smatramo, da bi se moral tudi položaj na sirskih mejah odvijati v skladu s takim stališčem Generalne skupščine, da bi se lahko odstranila napetost v tem delu sveta.«

TEDENSKA TISKOVNA KONFERENCA V SEKRETARIATU ZA ZUNANJE ZADEVE

Nujnost kompromisa v OZN

Možnosti za ponovno vzpostavitev diplomatskih odnosov med FLRJ in Zah. Nemčijo so v prvi vrsti odvisne od volje zahodnonemške vlade

BEograd, 8. nov. Predstavnik Državnega tajništva za zunanje zadeve Branko Draskovič je na današnji redni tiskovni konferenci pozdravil predlog prvega sekretarja KP Sovjetske zveze Hruščeva o sestanku visokih predstavnikov socialističnih in kapitalističnih držav.

Na vprašanje, kako ocenjuje ta predlog, je Draskovič odgovoril: »Mi smo bili vedno za sestanke predstavnikov na najvišji ravni, kadarkoli so le-ti prispevali k popuščanju napetosti v svetu in konstruktivnemu reševanju mednarodnih vprašanj. Mnogi taki sestanki so vplivali pozitivno na mednarodne odnose. Upam, da bi takšne rezultate dosegli tudi tokrat.«

V zvezi z izjavo sovjetskega predstavnika v Generalni skupščini, da v sedanjih okoliščinah njegova vlada ne namerava več sodelovati v delu komisije za razorožitev in njenem pododboru, ki se ukvarja z istim vprašanjem, je Draskovič izjavil naslednje: »Potrebno je storiti vse, da se najde rešitev, ki bi omogočila nadaljevanje razgovorov o razorožitvi. Mislimo, da je kompromis v OZN nujen, Jugoslavija si je vedno prizadevala in smatra tudi sedaj, da se je treba sporazumeti za razorožitev obstoječega mehanizma OZN za razgovore o razorožitvi, ki jih je treba čimprej nadaljevati.«

Na vprašanje, kaj meni o

Odgovor: »Kot je znano, je do prekinitve diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo prišlo po enostranskem odločitvi zahodnonemške vlade. Zato tudi možnost, za katero ste se zanimali, v prvi vrsti zavisi od volje zahodnonemške vlade.«

Na koncu je bilo postavljeno tudi vprašanje, kaj misli o izjavah, ki jih je dal zahodnonemški zunanji minister von Brentano na nekem kosilu za novinarji, namreč, da obžaluje, da je prišlo do prekinitve diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Zahodno Nemčijo in da se vprašanje konzularnih in gospodarskih odnosov med obema državama še proučuje.

Draskovič je odgovoril: »Naše stališče o enostranskem odločitvi zahodnonemške vlade, da prekine diplomatske odnose s FLRJ, je znano in že večkrat povedano. Upamo, da si bodo odgovorni činitelji prizadevali, da se negativne posledice te odločitve čim bolj omejijo.«

M. P.

VREME

Napoved za soboto: Oblačno vreme, vmes še nekaj padavin. Temperatura ponoči v mejah od 6 do 10 stopinj, v primerju od 8 do 12 stopinj, najvišje dnevne med 10 in 15 stopinjami Celzija.

S SEJE SVETA ZA KULTURO IN PROSVETO LRS

Znanstvena dejavnost

Predlog o ustanovitvi republiškega sveta za znanost — Ljudska skupščina naj bi sprejela zakon o znanstvenih zavodih

Ljubljana, 8. nov. Na današnji seji je republiški svet za kulturo in prosveto pod predsedstvom Borisa Kocijančiča obravnaval izvajanje zveznega zakona o organizaciji znanstvenega dela. Razpravljali in sklepali je tudi o nekaterih drugih problemih, med drugim o posredovanju gledališke kulture podeželskemu prebivalstvu in o študiju na srednjih glasbenih šolah.

Člani sveta so v razpravi posvetili največ pozornosti izvajanju zveznega zakona o organizaciji znanstvenega dela, ki ga je sprejela zvezna ljudska skupščina v letošnjem juliju. Sekretar sveta Vlado Vodopivec je v poročilu poudaril, da gre predvsem za ustanovitve republiškega sveta za znanost in za republiški zakon o znanstvenih zavodih. Svet za znanost bi bil izvršilni upravni organ ter naj bi ga z uredbo čimprej ustanovil izvršni svet LRS. Po sestavi in organizaciji bi bil enak svetu za kulturo in prosveto. Slednji bi iz svojega okvira izločil vse pristojnosti v zvezi z znanstveno dejavnostjo. V svetu za znanost bi bili poleg imenovanih članov iz vrst priznanih znanstvenih in drugih javnih delavcev tudi predstavniki SAZU, univerze, znanstvenih društev, združenj in drugih podobnih organizacij. Obravnavali bi vprašanja, ki so splošnega pomena za znanstvene zavode v republiki ter dajali mnenja in predloge republiškemu izvršnemu svetu in zveznemu znanstvenemu svetu. Vzpostavljati bi tudi primerne oblike skupnega dela in združevanja znanstvenih zavodov ter njihovega sodelo-

vanja z znanstvenimi organizacijami. Nadalje bi skrbel za pravilno izkoriščanje znanstvenih kadrov in za vzgojo znanstvenega narasčaja (študijske, specializacijske itd.). Vodil bi torej splošno evidenco o znanstvenih zavodih in kadrih ter spremljal razvoj znanstvene dejavnosti v republiki. Poleg mnenj o dodeljevanju proračunskih sredstev bi opravljal še druge posle, ki jih določa zvezni zakon in zadevni predpisi. Administrativno službo sveta za znanost bi opravljal sekretariat sveta za prosveto in kulturo.

Zvezni zakon določa, da je treba prilagoditi znanstveno dejavnost in organizacijo znanstvenih zavodov novim predpisom v šestih mesecih od dneva, ko je zakon postal veljaven, kar pomeni, da je treba takoj pripraviti republiški zakon. Ljudska skupščina LRS sedanje sestave naj bi ga sprejela še pred novimi volitvami. Nekateri specifični problemi znanstvenega dela v Sloveniji narekujejo, naj ima naša republika v najkrajšem času svoj zakon o znanstvenih zavodih.

V razpravi o poročilu sekretarja sveta so sodelovali predstavniki Borisa Kocijančič ter profesorji dr. Dragotin Cvetko, dr. inž. Dušan Avsee in dr. Heli Modic, ki so s tehničnimi utemeljitvami podprli predlog. Po njihovem mnenju bosta republiški zakon in samostojni upravni organ omogočila bolj smotno ureditev in usmerjanje znanstveno-raziskovalnega dela.

Po razpravi je svet sklenil, naj sekretariat SPK s sekretariatom za zakonodajo pri iz-

Zaščita potrošnikov

je odvisna od sodelovanja mnogih činiteljev

Sedanje stanje na trgu glede odkupa živine, zlasti pa še naraščanje cen v prodaji mesa na drobno, je čisto izpostavljen ostrim kritikam s strani potrošnikov. To je razumljivo, saj se cene živine tako rekoč stalno dvigajo, vzporedno s tem pa seveda tudi maloprodajne cene mesa. Čeprav je neveljavna potrošnikov povsem umiljiva, ker je meso živo žival, brez katerega se težko sestavljati jedilnik, se vendarle postavlja vprašanje, koliko razne kritike odkrivajo in osvetlujejo ta problem v celoti. Prišlo je že nekako v navado, da se valič krivdo za naraščanje cen sedaj na enega, zdaj pa na drugega. Največkrat je bila kritika usmerjena na mesarska podjetja. Tako je bilo tudi v zadnjem času.

Nedvomno je gotovo, da povzroča tako stanje cen v na drobno prodaji mesa cela vrsta subjektivnih činiteljev in razne okolnosti, ki ne ostajajo brez vpliva na cene živine in mesa.

Približno tako je izvenela tudi današnja razprava na plenarnem sestanku odbora za živino, meso in mesne izdelke pri Trgovinski zbornici LRS. Med vzroki visokih odkupnih cen živine in mesa v maloprodaji so naštevili udeleženci plenarnega sestanka prevelik izvoz živine, odkup preko zadrug in njihove previsoke marže, medsebojno konkurenco izvoznikov, zadržanih poslovnih zvez in mesarskih podjetij.

kih podjetij pri odkupu živine, visoke klavniške pristojbine in stroške, zvezane s pregledom mesa, prenakrmljenost živine, kar povečuje njeno težo ob prodaji (na primer 790 kg težak vol je zbil pri prevozu kar 140 kg teže, ker je bil »prenabasan«), dalje ceno loja in kože, ki je pri nakupu živali znatno višja kot potem, ko se prodaja v mrtvem stanju itd.

Taka je bila približno ena stran ugotavljanja vzrokov nestabilnega položaja v odkupu živine in prodaji mesa na drobno. Na drugi strani so bili naštevani razlogi, ki so vsaj v načelu več ali manj opravičevali posamezne činitele in njih razbremenjevali posebne odgovornosti za sedanje stanje na trgu. Izvozniki naj bi bili razbremenjeni zaradi tega, ker so morali izpolniti določene naloge, važne za našo zunanjetrgovinsko bilanco in ustvarjanje deviz; z druge in poslovne zveze naj bi deloma opravičila potreba po skladih za pospeševanje in razvoju kmetijstva; mesarska podjetja in predelovalci mesa naj bi bili opravičeni zato, ker morajo preskrbeti meso za potrošnike in ker ne morejo omejiti svoje proizvodnje, ki zapostavlja določeno število ljudi itd.

Ne glede na vse razloge, ki dogujejo za ali proti enemu ali drugemu činitelju pa ostaja dejstvo, da cene živine rastejo, prav tako pa tudi cene mesa. Če je v vsaki trditvi bolj ali manj debelo zrno resnice, kar nedvomno tudi je, tedaj je gotovo, da ne morejo stabilizirati trga niti same izvozniki, niti samo zadrug in poslovne zveze, niti samo mesarska podjetja. Uspešno morejo rešiti ta problem le organizirana skupna prizadevanja vseh činiteljev, od neposrednega proizvajalca živine pa do širših organov skupnosti. Vsi ti činitelji nujno morajo sodelovati in vskladiti svoje interese, če hočejo v resnici zaščititi potrošnika.

Vprašanje vzrojev in odkupa živine ter preskrbe potrošnikov z mesom in mesnimi izdelki ni tako preprosto, da bi ga lahko obesili temu ali onemu. V primerjavi s stanjem govedih v LRS v januarju 1956. je bil stalež v letošnjem januarju za 4% manjši, stalež prašičev je bil večji za 21%, konj pa za 2,3%. Pri tem je bilo zaklanih in prvem polletju letos v primerjavi s istim razdobjem lani po teži 18% manj kopitarjev, govedi pa za 17% več kot lani v tem času. Ali bi letošnji prirastek in prirastek v prihodnjem letu zadostoval za povečanje izvoza in za notranjo preskrbo, če ne bo razvoj živinoreje hitrejši kot dosedaj? Odkup živine v letošnjem juliju je bil v primerjavi z lanskim večji po količini za 19,8%, v avgustu za 43,4%, v septembru pa za 18,6%. V istih mesecih so porasle odkupne cene povprečno v juliju za 3,9%, v avgustu za 12,6%, v septembru pa kljub manjšemu odkupu za 17,7%. Podobno so naraščale tudi cene govejega mesa v maloprodaji, ki so bile v svojem povprečju oktobra meseca za 17 dinarjev višje kot v lanskem oktobru, cene svinjskega mesa pa za 78 dinarjev višje.

Pri vsem tem poudarjajo mesarska podjetja, da niso povečala svojega dohodka. Gotovo je, da so odromali sprito višjih odkupnih cen, ki jih plača potrošnik, visoki milijonski zne-

ski v žep proizvajalcev živine. Največji del akumulacije se je torej preselil tja, kjer ne bo morel odločilneje prispevati k razvoju živinoreje. To pa je najvažnejša posledica naraščanja cen, ki je v nasprotju z našo osnovno politično zamisljo o usmerjanju in prelivanju akumulacijskih sredstev za potrebe našega gospodarskega razvoja. S tega stališča bi morali obravnavati odkup živine in cen vsi tisti činitelji, ki neposredno sodelujejo v odkupu.

Nedvomno je torej, da sta bili izključeni dve osnovni vprašanji, in sicer usmerjanje akumulacijskih sredstev za naš gospodarski razvoj in za zaščito potrošnikov, ki jo zahteva resolucija o perspektivnem planu osebnih potrošnikov.

Z-ek

Cepljenje proti otroški paralizni na Gorenjskem

BLED, 8. nov. Cepljenje proti otroški paralizni, ki se je začelo že prejšnji ponedeljek, je na Gorenjskem pri kraju. Po podatkih, ki jih je zbrala posebna komisija pri OLO v Kranju, so cepili že nad 90 odstotkov vseh otrok, ki jim je cepljenje namenjeno. Udeležba je bila v vseh občinah zelo zadovoljiva. To kaže, da Gorenjci pravilno razumejo to veliko zdravstveno akcijo. Komisija pri OLO v Kranju je pozvala tudi še ostale starše, da pustijo cepiti svoje otroke, za katere so določili tudi naknadni rok. Posebnih težav pri sami organizaciji nismo zabeležili.

B. B.

Predavanje dr. Vratuše

KRANJ, 8. nov. Dopoldne je prišel v Kranj na povabilo Kluba gospodarstvenikov član zveznega izvršnega sveta Miljalko Todorovič. Pri okrajni trgovinski zbornici je imel popoldne predavanje o aktualnih gospodarskih vprašanjih, ki se mu prisostvovali številni predstavniki gorenjskih občin, ustanov in organizacij. Po predavanju je bila širša razprava.

B. B.

Delež ljudske tehnike pri mehanizaciji kmetijstva

LJUBLJANA, 8. nov. — Dopoldne je bila na sedežu Glavnega odbora Ljudske tehnike v Ljubljani razširjena seja kmetijsko-tehnične komisije. Po referatu Alojza Prynskega, ing. Lojzeta Hrčka in Lojzeta Staninca se je razvila živahna razprava, v katero je posegla večina navzočih. Seja je bila posvečena tehnični preobrazbi našega podežela in deležu, ki ga morajo v tem smislu dati organizacije Ljudske tehnike. V perspektivnem načrtu za razvoj kmetijstva je določeno, da bodo v sledečih 5 letih uvozili 2200 traktorjev in 10 tisoč priključkov, 600 kombajnov, 240 težkih traktorjev-gumašev, 60 goseničarjev, 100 Fiat-traktorjev, 800 kosilnic, 2200 motornih škroplilnic, s čimer bo omogočena strojna obdelava na 100 tisoč hektarjih polja. Povečalo se bo tudi število elektromotorjev v kmetijstvu. Prav v zvezi s tem pa se pred organizacije Ljudske tehnike postavljajo določene naloge: v prihodnjih 5 letih mora vzgojiti 4000 traktoristov in okrog 6000 kmetijskih strojnikov.

V razpravi so ugotovili veliko zanimanje podežela, zlasti pa kmečke mladine, za pridobitev tehničnega znanja, da pa je bilo dosedanje delo v tem smislu preveč enostransko in odmaknjeno od kmetijskega gospodarstva. V bodoče bo treba to delo preusmeriti in razširiti, da se bo dvignila raven tehničnega znanja kmečkega prebivalstva, kar je nujno tako glede bodoče mehanizacije kakor glede na dejstvo, da je podežel stalni rezervoar za industrijo. Da pa bi se to doseglo, je treba vsiljevati sni, prizadevanja in gnotna sredstva vseh prizadetih organizacij, kmetijskih zadrug in kmetijskih strokornih šol, kakor tudi rešiti problem najrajvejanja traktoristov in kmetijskih strojnikov, s čimer se bo zanimanje za te poklice povečalo.

Na koncu so določili tekmovalce za I. zvezno tekmovalno v kmetijskem strojništvu ter se dogovorili, da bo III. festival kmetijskega strojništva junija ali avgusta prihodnjega leta v Novem mestu.

LJUBLJANA, 8. nov. Državni podsekretar dr. Anton Vratuša je imel danes popoldne v dvorani Doma sindikatov predavanje za okrajne aktiviste o jugoslovanski zunanji politiki. V zelo zanimivem predavanju se je dotaknil vseh važnih dogodkov v mednarodnem razvoju ter v tem okviru poudaril neodvisno politiko Jugoslavije.

Razstava o regionalnem planiranju

Urbanistično društvo Slovenije je priredilo v dnevi od 6. do 8. novembra v dvorani Nebotičnika v Ljubljani razstavo »Regionalni plan okraja Kraina«. Omenjeni načrt je izdelal Urbanistični inštitut LRH. Ob tej priložnosti je bilo tudi predavanje o pomenu razstave. Regionalni plan okraja Kraina je prvi pokrajinski načrt nekakega podežela v naši državi ter je bil izdelan zato, da vzpodbudi smotno usmerjanje in vsiljevanje pokrajinskega razvoja.

Letos 300 vagonov oljnega olja

SPLIT, 8. nov. Letos bodo v Jadranskem primorju pridelali okoli 300 vagonov oljnega olja, kar bo pod povojnim povprečjem in znatno manj kakor lani. Letošnja letina je bila za okoli 50 odstotkov manjša zaradi vremenskih neprilic in rastlinskih škodljivcev. Letina je bila slabša po vsem jadranskem pasu razen na otoku Braču in področju okoli Trogira ter v Crnogorskem primorju. V normalnih okoliščinah in ob povprečni letini bi v jadranskem pasu pridelali okoli 500 vagonov oljnega olja.

S. F.

KAZEN ZA IZDAJALCE DOMOVINE

NOVA GORICA, 8. nov. Dopoldne je bila pri tridesetih občanovih prireditev, ki so se v skupini vohunov tuje obveščevalne službe. Obsojeni so bili Alojz Mrvič iz Sempasa na 9 let strogega zaporja in dve leti strogega zaporja. Sodišče pa je na predlog zastopnika tožbe opustilo zaradi človeških razlogov Amalijo Mrvič, mater štirih otrok, doma iz Sempasa, čeprav je bila v postopku dokazana tudi njena krivda. Sodišče je že ob začetku razprave na predlog tožila izločilo obravnavanje primera Alojza Mrviča iz Smihela na Višavskem, ki se bo pozneje zagovarjal na drugi posebi obravnavi, ker njegova dejanja niso v tesni zvezi s prestopki ostalih obtožencev.

Potek razprave je dokazal, da je

Odborniki OLO Ljubljane na prvi seji

Prva seja novega OLO Ljubljane

Za predsednika OLO Ljubljane je bil ponovno izvoljen dr. Mariljan Dermastia — Izvolitev 19 svetov pri OLO — Odlok o dopolnitvi statuta ljubljanskega okraja — Janez Pirnat predsednik okrajnega zbora, Franc Plazar predsednik okrajnega zbora proizvajalcev

LJUBLJANA, 8. nov. — Dopoldne je bila na Magistratu prva skupna seja novega okrajnega ljudskega odbora Ljubljana, ki so jo poleg odbornikov prisostvovali tudi mnogi gostje, med njimi organizacijski sekretar CK ZKS Vida Tomšič, ljudska poslanka Janez Hribar in Tomo Brejc ter drugi. Po izvolitvi komisije za izvolitve in imenovanja je odbor OLO Lojze Oček predlagal za novega predsednika okrajnega ljudskega odbora dr. Marjano Dermastio. Oba zbora sta z odobravanjem predlog soglasno sprejela. Po izvolitvi predsednika pa je okrajni ljudski odbor izvolil svoje podpredsednike in sicer ing. Iveta Klemenčiča, Joška Gorjanca in Janeza Pirnata. Zatem so odborniki izvolili skupne odbornike in ostale komisije, nato pa glasovali o odloku o dopolnitvi statuta okraja Ljubljana. Po izvolitvi 19 svetov pri OLO in disciplinskega sodišča je bila prva seja zaključena.

Pred skupno sejo pa sta se na ločenih sejah sestala okrajni zbor in okrajni zbor proizvajalcev. Sejo okrajnega zbora je vodil do izvolitve predsednika najstarejši odbornik OLO Jakob Mesojednik, ki je pozval

novizvoljene odbornike k prisegi. Zatem pa je okrajni zbor na predlog odbornika Janeza Nedoga izvolil predsednika in sicer Janeza Pirnata. Po volitvah stalnih odbornikov komisij je bila seja zaključena.

Sejo zbora proizvajalcev je vodil najstarejši član zbora Anton Prelesnik. Zbor proizvajalcev je za svojega predsednika izbral Franca Plazarja.

Napredek v montažni gradnji

Dvonedstropno stanovanjsko poslopje v dveh mesecih in pol

Zagreb, 8. nov. — Montažno gradnjo stanovanj in drugih objektov so letos kot hitrejši in racionalnejši način graditve uporabljali prvič v večjem obsegu v Zagrebu in Hrvatski sploh. Na oglednem gradbišču v bodočem središču Zagreba so začeli letošnji jesen graditi pet dvonedstropnih montažnih poslopij, v katerih bo 80 udobnih stanovanj. Prvo poslopje so dogradili v treh mesecih, vsakih prihodnjih štirinajst dni pa so zgradili še po eno poslopje. V primerjavi z gradnjo po starem sistemu, ki traja več kakor eno gradbeno sezono, predstavlja novi sistem veliko prednost v hitrosti.

V Zagrebu bodo na ta način zgradili do konca leta 180 stanovanj in še 150 do pomladi, v Puli 20, v Ogulinu 24, pa tudi večje število šol, ambulant, poslovnih prostorov in skladišč v drugih krajih.

V tovarni »Jugomont«, ki izdeluje na industrijski način montažne dele za poslopja in organizira njihovo sestavljanje na gradbišču, so menja, da se bo že prihodnje leto, ko bo organizacija montiranja izpolnjena, zmanjšala povprečna doba gradnje za 30 odstotkov. To bi pomenilo, da bo zgraditev enega nadstropja montažnega poslopja skrajšana od 15 na 11 do 12 dni, celotnega dvonedstropnega poslopja pa na dva meseca in pol od začetne gradnje.

Napredek, ki so ga letos do-

segli pri uporabljanju montažne gradnje, je omogočil mnoga izboljšanja v kakovosti in izbiri montažnih delov. Podjetje »Jugomont« izdeluje sedaj 20 tipov stanovanjskih poslopij, med njimi letos prvič tudi nekoliko tipov dvonedstropnih poslopij in stanovanjskih objektov z garsonjerami, nadalje 10 različnih tipov šol in večje število drugih objektov. Na montažnih poslopijih, ki jih sedaj izdelujejo, ne bodo uporabljali spojev, kjer se stikajo posamezni elementi in plošče, kar je bila doslej ena izmed glavnih estetskih pomanjklivosti. Kakovost poslopij in posameznih delov pa se bo izboljšala z uporabo novega gradiva, kakor sta na primer bimsbeton in posderbeton, ki se razen s čvrstnostjo in trajnostjo odlikujeta tudi z boljimi toplotnimi in izolacijskimi lastnostmi.

Nazadovanje trgovine z Južno Ameriko

Jugoslovanski izvoz se je zmanjšal za več kot poldrugo milijardo dinarjev — Slabo izkoriščanje možnosti naših izvoznikov

Beograd, 8. nov. Po lanskim spremembam zunanjetrgovinskega režima v večini držav Latinske Amerike je začela nazadovati trgovina izmenjava Jugoslavije s tem področjem. Nekateri izmed držav Latinske Amerike so zaradi prehoda na multilateralni sistem trgovine odpovedale trgovinske sporazume z mnogimi državami in tudi z Jugoslavijo. To je znatno vplivalo na zmanjšanje izmenjave, ki čemer so precej pripomogli tudi neugodni obračunski tečaj jugoslovanskega klirnskega dolarja, oddaljenost trga, pa tudi pomanjkanje redne pomorske zveze. Po statističnih podatkih za devet mesecev letos je jugoslovanski izvoz v države Latinske Amerike dosegel vrednost nekaj nad pol milijarde dinarjev, 1 milijardo 300 milijonov dinarjev manj kakor v istem času lani. Zmanjšal se je tudi jugoslovanski izvoz za več kot 1,6 milijarde

dinarjev v primerjavi s prvimi devetimi meseci lani.

Na zadnji seji izvršnega odbora Zvezne zunanjetrgovinske zbornice v začetku meseca so razpravljali o možnosti za ustavitve nazadovanja trgovine z državami Latinske Amerike. Poudarili so potrebo po odhodu jugoslovanske gospodarske delegacije v te države, ki bi proučila okoliščine za ponovno oživiljenje trgovine. Menijo tudi, da bi bilo potrebno čimprej urediti pogodbeno razmere s temi državami, poslati delegate na njihove trge, ustanoviti stalna zastopstva zbornice in posameznih industrij, okrepite sedanja mešana trgovinska društva, kakor tudi urediti kreditiranje izvoza v te države. V zbornici poudarjajo, da je nazadovanje izmenjave z državami Latinske Amerike na-

stalo precej tudi zaradi nedelavnosti naših izvoznikov na tem trgu. Tako na primer se naši izvozniki niso odzvali na zelo ugodne licitacije, ki so bile razpisane za uvoz blaga v Urugvaj, na Haiticaj, ki so se jih udeležili, pa so bili nekonkurenčni v cenah svojega blaga. Na trgu Mehike, Ekvadorja, Bolivije in drugih držav je mogoče okrepite poslovne stike, ker so dane precejšnje možnosti za izvoz raznih izdelkov jugoslov. industrije. Kupitje te vrste bi bile zelo koristne, ker plačujejo v teh državah blago s prostimi dolarji. Z Ekvadorjem je bil sklenjen zelo ugoden dogovor za izvoz jugoslovanskih vžgalic v vrednosti 120.000 dolarjev, sedaj pa proučujejo tudi udeležbo jugoslovanskih podjetij pri gradnji tovarne vžgalic v tej državi.

Proizvodnja električne energije v Sloveniji v mesecu oktobru

Ljubljana, 8. novembra. Proizvodnja električne energije v javnih elektrarnah Slovenije je znašala v oktobru 180,8 milijonov kWh v primeri z 157,5 milijonov kWh oktobra lanskega leta. Zvišanje proizvodnje znaša torej 23,3 milijonov kWh ali okoli 14 odstotkov. Na hidroenergijo je odpadlo oktobra 89,8 milijonov kWh, na termoenergijo pa 91,0 milijonov kWh, medtem ko je lani v istem mesecu odpadlo na hidroenergijo 96,0 milijonov kWh, na termoenergijo pa 61,5 milijonov kWh. Razmerje med hidro in termoenergijo je bilo v minulem oktobru 50,5 nasproti 49,5, v lanskem oktobru pa 61 nasproti 39. Slabše vodne razmere na slovenskih rekah, posebno na Dravi so glavni vzrok poslabšanja razmerja med cenejšo hidro in dražjo termoenergijo.

Od proizvedene hidroenergije oktobra odpade 61,2 milijona kWh na poročje Drave, 16,0 milijonov kWh na poročje Soče in 12,8 milijona kWh na poročje Save. Med termoelektrarnami je največ energije proizvedla TE Šoštanj (43,9 milijonov kWh), TE Trbovlje (37,3 milijona kWh),

TE Brestanica s 7,9 TE Velenje s 1,3 in TE Ljubljana z 0,6 milijoni kWh.

V prvih letošnjih desetih mesecih so javne elektrarne Slovenije proizvedle eno milijardo 714,3 milijonov kWh proti eni milijardi 357,1 milijonov kWh v istem razdobju lanskega leta. Na hidroenergijo je v prvih letošnjih desetih mesecih odpadlo ena milijarda 157,3 milijonov kWh nasproti eni milijardi 30,7 milijonov kWh v istem razdobju lanskega leta, na termoenergijo pa 539 milijonov kWh nasproti 327 milijonov kWh v prvih desetih mesecih lanskega leta.

V Hrvatsko je Slovenija oddala oktobra 24,1 milijonov kWh nasproti 34,8 milijonov kWh v lanskem oktobru, v prvih desetih mesecih t. l. pa 279,1 milijonov kWh nasproti 285,1 milijonov kWh v istem razdobju lanskega leta. V Avstrijo je izvozila oktobra 3,8 milijonov kWh nasproti 4,6 milijonov kWh v oktobru lanskega leta, v razdobju januar—oktober pa 121 milijonov kWh v primeri 51 milijonov kWh z istim razdobjem lanskega leta.

Počastitev obletnice Oktobrske revolucije

Maribor, 8. nov. Spominu na velike dni oktobra 1. 1917 so posvetili v Mariboru in okolici številne prireditve, razstave in predavanja. Lahko rečemo, da ni bilo podjetja, ustanove, društva ali šole, kjer ne bi v minulnih dneh govorili o 40. obletnici Oktobrske revolucije.

V Mariboru je bila osrednja proslava v unijski dvorani. Mariborski občniki in obrtni delavci so priredili samostojno proslavo s sodelovanjem pevskega zbora KUD »Obrtnik« in godbo KUD »Pošta« Člani Narodnega gledališča v Mariboru so proslavili pomembno obletnico z dramsko predstavo »Kotorski mornarji«, na katero so povabili zastopnike kolektivov mariborskih tovarn, podjetij in ustanov.

V vrsti kulturnih prireditev v počastitev oktobrske revolucije v Mariboru je omeniti še razstavo v Studijski knjižnici pod naslovom »Od pariske komune do revolucije«. Razstava obsega izbor del, ki naj prikazuje oktobrske dni od njihovega znanstvenega zameška v Komunističnem manifestu prek pariske komune do revolucije same.

Leze proslave so pripravili tudi v mariborskih kolektivih, zlasti v tovarni avtomobilov, v mariborski tekstilni tovarni, v livarni in drugod. Člani kolektivne delavnice železnih vozil so imeli slavnostno zborovanje v podjetju, udeležili pa so se tudi proslave na II. gimnaziji, kjer so sodelovale številne sekcije DPD »Svoboda-Tabor«. Tu di vse mariborske šole, zlasti gimnazije, so pripravile bogate proslave in seznanile mladino z

najpomembnejšimi dnevi za delavski razred vsega sveta.

O podobnih proslavah v podjetjih, organizacijah in na šolah, ki bi morali poročati iz vseh večjih krajev severovzhodne Slovenije, v Ptuju je zbranim prebivalcem v Titovem domu govoril o velikem oktobru poslanec dr. Jože Potrč, sodelovala pa sta v kulturnem delu proslave Svobodi v Ptuju in Kidričevem. Ljutomerčani so se zbrali k proslavi v Domu kulture. Prireditve je bila zelo dobro obiskana. Po govoru zveznega ljudskega poslanca Ivana Krefta je mešani pevski zbor »Svoboda« zapel več borbenih pesmi. Sodelovala je tudi godba na pihala in recitatorji. Prav tako uspešna je bila slavnostna prireditev sinoči v Radgoni, kjer je tudi govoril tovariš Ivan Kreft.

Študenti ljubljanske univerze so proslavili 40. letnico Oktobrske revolucije

Ljubljana, 8. nov. Sinoči so se študenti in profesorji ljubljanske univerze zbrali v veliki filharmonični dvorani k proslavi 40. letnice oktobrske revolucije. Uvodnemu govoru o pomenu oktobrske revolucije, njenemu zgodovinskem ozadiju in vplivu na našo osvobodilno borbo so sledili nastopi solistov Akademije za glasbo, članov Akademije za igralsko umetnost, Akademikega oktetu, pevskega zbora primorskih študentov »V Vodovod« in Akademikega pevskega zbora. Oba pevška zbora sta svečano zaključila s skupnim nastopom — z Internacionalno.

V. R.

Znanost in varnost

Ko so Rusi izstrelili svoj prvi umetni satelit, je Američani obnemela. Američani, namreč, na nekako samozadovoljstvo, češ da so v vsakem pogledu pred Sovjetsko zvezo, so bili razočarani, vendar pa ne preplaheni. Šlo je pač za jelovo tolažbo, da tudi »slepa kura rno najde«. Toda ta samoutrata se je razblinila v nič, ko so iz Moskve sporočili, da jim je uspelo izstreliti prvi, večji satelit, ki prevaža na resolju psičko — živo in zdravo; še več: vest, da namestila krogle, v kateri imajo zaprtega psa, izstreliti nazaj na Zemljo, je docela razburila Američane. Ne mislimo pri tem na številne privržence družtev za varstvo živali, ki so protestirali zoper zločin, storjen nad nesrečnim psom, niti ne znanstvenikom, ki so se slej ko prej zanikali, kako je psom in kako bo prišel nazaj, pač pa veliko bolj na možnost, da je z umetnega satelita s precejšnjo zanesljivostjo — tako so vsaj napovedovali iz Moskve — izstrelili nazaj na Zemljo psa — in sveda tudi vse drugo, kar bi teleti.

Vse ZDA je preplaval val prepahla. Mnogočista histerija je postala taka, da se je Eisenhower po posvetovanju s svojimi najbližjimi sodelavci in glavami, ki nekaj veljajo na znanstvenem tističu, odločil, po televiziji govoriti Američanom o temi »znanost in varnost«.

Najprej je bilo sporočeno, da bo Eisenhower prvič govoril 13. novembra, toda širši se je začele fantastične govorice, češ da nameravajo Rusi prav za proslavo oktobrske revolucije izstreliti že tretji satelit in celo, da nameravajo uprizariti iluminacijo posebne vrste s tem, da bi poslali na Luno raketo z vodikovo kometo, ki naj bi eksplodirala prav ob luninem mrku. Take in podobne govorice so krožile po Ameriki najmanj s tako hitrostjo, kakor se je »Sputnik II« pojavljal nad mesti ZDA.

Zavoljo tega je Eisenhower moral pohiteti in »povedati resnico«, pa čeprav bi bila še tako trpka. Predsednik ZDA je priznal uspehe sovjetskih znanstvenikov, povedal pa je tudi, da so ZDA veliko storile na področju balističnih projektov, da so uspeli poskusiti s tako in tako raketo, da je Zahod trenutno vojaško še vedno močnejši od socialističnega tabora in podobno, dodal pa je, da se bodo morale ZDA resno lotiti izvajati znanstveni program, pri čemer naj v prvi vrsti izkoristijo znanje vsega zahodnega sveta. Lahko rečemo, da je bil Eisenhowerjev govor v bistvu trezen, dasi ravno je govoril več o »varnosti« kot o »znanosti«, se pravi več o vojaških uspehih kot pa o znanstvenih dosežkih.

Videti je, da tudi tokrat drži pregovor, češ da »ima vsaka šaba stran tudi svojo dobro«; Američani so naposled spoznali, da se ne kaže usipavati z uspehi, spati tako rekoč na lovorikali iz dobe prve atomske bombe, pač pa da se je treba trezno in tehtno lotiti — dela. V teh dneh je namreč padla marsikatera pikra na račun Eisenhowerjeve vlade; govorili so o nepravilnem američnem šol. sistemu, omenili so nesmiselno preganjanje uglednih znanstvenikov, ki so jih »gnali pred nekatere« na pol pismene, odbornike, da bi se »zagovarjali o problemih« svoje vest, navedli so nasprotja med raznimi rodovi vojske, padali so tudi očitki na račun ameriškega samoljublja in praznanja vsega drugega na svetu (vštevši pri tem tudi Angleže in Nemce), slišati je bilo tudi precej govorov o denarju in kreditih, skratka o marsičem, kar neposredno zadeva Eisenhowerjevo upravo.

Očitno je, da se je ravnotežje sil prevzelo na sovjetsko stran. Tega se zavedajo v ZDA. Vprašanje pa je zdaj, kam bo zavozila sedanja ameriška kampanja: za »znanost in varnost«. Če bodo Američani vložili vse svoje sile za povzdigo znanosti in če se bodo spustili v tekmo za »zavozitvanje vesolja«, bo ta tekma najbrž prinesla marsikaj koristnega za vse človeštvo. Toda če bo ta mobilizacija pripeljala samo do poostrene tekme v oboroževanju, potem bo ta tekma bridka in nevarna. Upajmo, da bo pri treznih Američanih prevladal trezen duh...

Politika pred humanostjo

Zaradi ameriške trme je mnogo delegacij zapustilo konferenco mednarodnega Rdečega križa, med njimi tudi indijska in jugoslovanska

NEW DELHI, 8. nov. (Tanjug). Na včerajšnji zaključni seji konference mednarodnega Rdečega križa je moralo 18 držav, med njimi tudi Indija in Jugoslavija zapustiti konferenco, ker so politične pobude ameriške delegacije zmagale nad človečanskimi načeli. Sprejeta je bila ameriška resolucija o pritegnitvi delegata s Formoze kot zastopnika »republike Kitajske«.

Slavka alžirskih študentov

PARIZ, 8. nov. (Tanjug). — Alžirski študenti v Franciji so danes začeli gladovno stavko iz protesta proti francoski politiki »pomirjenja« v Alžiru. Njihovo društvo je pozvalo vse severnoafriške študente na pariški univerzi, naj »z množično demonstracijo podpre zahteve za začetek pogajanj o sklenitvi miru v Alžiru na temelju priznanja pravice alžirskega naroda do neodvisnosti«. Pozivu se je odzvalo veliko število alžirskih študentov in stavkajoči so se zbrali davi v študentski četvi v gestu »Za mir in pogajanja v Alžiru«.

predsednica konference Amrit Kaur je na čelu indijske delegacije odšla iz dvorane in protestirala proti temu, da vztraja pri resoluciji, ki globoko žal gostitelja konference. Več delegacij je nato zahtevalo, da se konference prekine. Večina pa je bila proti in podpredsednik konference je zavzel predsedniško mesto.

Konferenco so zapustile delegacije Sovjetske zveze, Belorusije, Ukrajine, Češkoslovaške, Romunije, Bolgarije, Albanije, Vzhodne Nemčije, Severne Koreje, Poljske, Severnega Vietnama, Indonezije, Sirije in Mongolije. Vojda jugoslovanske delegacije dr. Pavle Gregorič je izjavil, da je konference s svojimi ravnanjem izključila iz svoje srede zastopnike četrtnice človeštva, brez katerih dela ni mogoče nadaljevati. Jugoslovanska delegacija ne more več ostati na konferenci, ker jo je zapustila tudi delegacija državo,

na katere tleh je konferenca. Delegacija indijske vlade in ne Rdečega križa, ki je ostala na konferenci, je brez uspeha protestirala proti vstopu delegacije s Formoze. Ko so konferenco zapustile tudi delegacije Švedske, Norveške, Finske in Danske, je konference v okrnjenem obsegu nadaljevala razpravo o resoluciji z naslovom »Rdeči križ kot činitelj svetovnega miru« ter soglasno odklonila sovjetski amandma, ki poziva vlade, naj sklenejo sporazum o prepovedi vseh oblik jedrskega orožja in splošni razorožitvi.

Možnost pogajanj o Nemčiji?

(Od stalnega dopisnika »Politike« in »Slovenskega poročevalca«)

BERLIN, 8. nov. Nemško vprašanje bi lahko proučili na konferenci Vzhod — Zahod, ki jo je pred dvema dnevmoma predlagal Hruščev na svačani seji vrhovnega sveta. To je sporočil sovjetski veleposlanik Smirnov na sinočnjem sprejemu, prirejenem v veleposlanstvu Badgodesbergu pri Bonnui ob 40. obletnici oktobrske revolucije. Bonnogo vlado je na tem sprejemu zastopal samo minister v. Merkatz, medtem ko je socialdemokratske opozicijske poslance vodil šef stranke Ollenhauer.

Bonnska teza, da se bo nemško vprašanje rešilo samo z razgovori med štirimi velesilami, se je v zadnjem času ostro zoperstavila sovjetskemu stališču, po katerem bo združenje Nemčije ustanovljena v prvi vrsti z zblizevanjem obeh Nemčij. Po letosnjem obisku Hruščeva v vzhodnem Berlinu, podpori Grotewohlova predloga in po ustvaritvi konfederacije med obeh Nemčijama, je Bonn računl, da skoraj ni izgledeov za razgovore med štirimi o nemškem problemu. Sedanj predlog Hruščeva in poročilo veleposlanika Smirnova, so privedli politične kroge v Bonn v položaj, da so začeli proučevati, koliko je njihova računica točna. Če bi nemški problem prišel na dnevni red morebitne konference Vzhod — Zahod, bi bila lahko

vsja koncepcija o vzdrževanju statusa quo, na katerem je zasnovana sedanja Adenauerjeva politika, stvar, ki so jo dogodki prehiteli.

Uradni komentarji v Bonnui so vzdržni glede predloga Hruščeva, dodajajoč, da Adenauerjeva vlada in krščansko demokratska unija podpirata vse pozitivne napore v smeri zmanjšanja mednarodne napetosti. Ker je razdeljena Nemčija ena izmed glavnih ovir na poti popuščanja, po mišljenju Bonnske Sovjetske zveze prav na tem vpraša-

nju lahko pokaže dobro voljo. Če želi, da pride do sporazuma. Za razliko od vladnih krogov je opozicijska socialdemokratska stranka pozdravila predlog Hruščeva in ponovno poudarila, da se v sedanjem mednarodnem položaju mora podpreti vsak poskus politikov Vzhoda in Zahoda, da bi se ublažila napetost v svetu. Vendar je tudi koalicijski partner bonnske vlade — nemška stranka — javila po svojem parlamentarnem šefu Schneiderju, da sovjetskega predloga ne kaže vnaprej odbiti, to se pravi, ne kaže ga odbiti prej, kot se določi, koliko je koristen.

Očitno je, da v Bonnui sedaj ne vedo, kakšna bi bila morebitna konference Vzhod — Zahod, še manj pa vedo, kakšne rezultate bi taka konference lahko prinesla oziroma, v kolikšni meri bi se ti rezultati ujemali z bonnskim uradnim stališčem. Da obstaja določena nerazuma, posebno nazorno kaže včerajšnji demanti ministrstva za zunanje zadeve, ki zanika nekatere časopisne vesti o Adenauerjevem pismu britanskemu premierju Macmillanu. V tem demantiju je rečeno, da ni res, da je kancelar izrazil Macmillanu svojo zaskrbljenost zaradi možnosti, da Sovjetska zveza in ZDA dosežeta soglasnost o znanih svetovnih problemih. V tem primeru bi bile postavljene ob strani države — članice Atlantiskega pakta, vstevši bonnsko vlado. Kaže, da se Bonn take možnosti najbolj boji.

Božidar Dikič

Akcija opozicije

(Od našega stalnega dopisnika)

TRST, 8. nov. (Po telefonu). O odloku generalnega vladnega komisarija, s katerim je ponovno uveljavljen fašistični zakon iz leta 1939, ki preprečuje »tinja« rojstva imena, je predvčerajšnjim razpravljalo vodstvo Slovenske gospodarsko-kulturne zveze v Trstu. O stališču, ki ga je zavzelo, je bilo objavljeno posebno poročilo, v katerem se poudarja, da je omenjeni odlok v nasprotju s duhom demokratičnih predpisov ustave Italijanske republike, londonske spomenice in posebnega statuta, ki priznavajo pravice narodne samobitnosti pripadnikom slovenske etnične skupine.

V izjavi je dalje rečeno, da odlok dokazuje, da niso zamislili sledov tiste fašistične politike, ki je povzročila toliko zla italijanskemu ljudstvu in katere posledice italijanski narod še danes čuti. »Odlok št. 173 vladnega generalnega komisarija je velika zmotna v politiki do Slovencev na Tržaškem ozemlju, ki se mora popraviti z njegovo ukinitvijo«, zaključuje izjava Slovenske gospodarsko-kulturne zveze. K temu moramo še dodati, da fašistični zakon iz leta 1939 vsebuje taka določila, da omogoča oblastem uradno spreminjanje neitalijanskih rojstnih imen, če ugotovijo, da ta imena »žalijo nacionalni čuti«. Zakon tudi določa, da se lahko spremenijo tudi tista neitalijanska imena, ki so jih dali starši otrokom pred njegovo uveljavitvijo in nudi s tem oblastem možnost samovoljne razlage.

Medtem pa sta vodstvi obeh sindikatov sklenili zvesti stavkovno gibanje izjedelnitvenih delavcev. Danes popoldne so delavci zapustili delo ob 16. uri in se bodo vrnili šele v ponedeljek 11. t. m. Solidarnost s stavkajočimi so izrazili tudi pomorski in vodstvi njihovih sindikatov, ki sklenilo, da bo začelo z akcijo takoj, ko bo to potrebno. Za stavko se zanima tudi svetovni sindikalna zveza, ki je poslala v Trst tajnika mednarodne zveze kovinarskih sindikatov. Tajnik zveze se bo jutri sestel z vodstvom stavkajočih delavcev.

Na pobudo socialistične stranke pa se v teh dneh obravnava vprašanje skupnega učinkovitega nastopa levih opozicijskih skupin za takojšnje razpis novih občinskih volitev. Včeraj so se sestali s predstavniki PSI zastopniki Narodnega gospodarskega gibanja MEN in radikalne stranke, danes pa se sestanejo predstavniki KPT. Neodvisne socialistične zveze, Unita popolare in Tržaške unije. Akcija opozicije je važna predvsem zato, ker se je po prvih tednih komarske uprave pokazalo, da postaja vedno bolj škodljiva za koristi širokih ljudskih množic, ker s svojimi ukrepi, veča davna bremena prebivalstva. Posedajni komarsarjevi ukrepi, so naleteli na precej ostro kritiko celo v uradnem tedenskem glasilu krščanske demokracije »La Tribuna«.

Sinoči in predinočnjem je bilo v Trstu več prisilno 40. obletnice oktobrske revolucije. Na sinočnji

proslavi Neodvisne socialistične zveze na njenem sedenju sta govorila občinska svetovalca dr. Jože Dekleva in Bortolo Petronio, ki je imel daljši govor. KPT pa je imela proslave na sedežih posameznih rajonskih komitejev, medtem ko bo osrednja proslava v nedeljo.

Dohiteti zamušeno

CAMBRIDGE, MASSACHUSETTS, 8. nov. (AP). Predsednik inštituta za tehnologijo v Massachusettsu James Killian, ki je imenovan za posebnega pomočnika predsednika Eisenhowerja za izvajanje znanstvenega in tehnološkega programa, je izjavil, da bo skušal čim hitreje izvesti zaupane naloge, izbrati najspodbudnejše ljudi in jim omogočiti uresničenje postavljenih načrtov.

Prepričan sem, je dejal, da je ameriški narod sposoben rešiti vsakršno krizo, saj imamo izredne možnosti za napredek in moramo ukrepati hitro. Po besedah Killiana bo njegova povzročila naloga, da zbere zelo močno skupino znanstvenih svetovalcev.

Novo imenovan posebnih pomočnik predsednika Eisenhowerja, James Killian, ki bo prevzel dolžnost prihodnji teden, je imel doslej vrsto nalog, ki mu jih je zaupala vlada v voj-

nih letih in po vojni. Bivši predsednik Truman je leta 1950 imenoval Killiana za člana posvetovalnega odbora za upravo, pozneje pa tudi v posvetovalni odbor za komunikacije. Leta za tem je postal član posvetovalnega znanstvenega odbora za obrambno mobilizacijo, nato pa imenovan za predsednika znanstvenega posvetovalnega odbora armade.

James Killian je bil rojen leta 1904 v južni Karolini. Po končanem študiju je bil urednik tehnološke revije, predsednik tehnološkega inštituta, v katerem je deloval več let, pa je postal leta 1948.

Japonska in Sovjetska zveza

TOKIO, 8. nov. (Reuter). — Predsednik japonske vlade Kiši je danes izrazil mnenje, da bi bilo pravilno, če bi se visoki zastopniki Japonske in Sovjetske zveze sešli in se pogovorili o sklenitvi mirovne pogodbe. Izjavo v tem smislu je podal Kiši v zunanje-političnem odboru Zgornjega doma.

Diplomatske zveze med Japonsko in Sovjetsko zvezo so bile vzpostavljene decembra lani, do uradne sklenitve mirovne pogodbe pa ni prišlo sprito neresenih teritorialnih problemov.

Atomska energija naj služi človeštvu

Chicago, 8. nov. (USIS). Generalni ravnatelj pred kratkim ustanovljene mednarodne agencije za atomsko energijo Sterling Cole je izjavil, da je sedanje delovanje na področju uporabe atomske energije za miroljubne namene samo simbol vsega, kar bo v prihodnje storjeno na tem področju. Ves svet zdaj proučuje, raziskuje in izdeluje atomske naprave, napredek bo vsako leto večji, delo za večjo blaginjo pa bi lahko speljali skozi mednarodno agencijo.

Govorec o skupini 66 mladih atomskih znanstvenikov zahodnega sveta, je Cole dejal, da je bilo 84 držav, ki so podpisale sporazum o ustanovitvi agencije, mnenja, da atomska energija, izkoriščena za miroljubne namene, obeta več kot njena potencialna uporaba za vojne namene. Z združenimi močmi bo mogoče doseči mnogo več glede ustvarjalne uporabe atomske energije v korist vseh ljudi ter za socialno in gospodarsko ozdravljenje vseh držav.

Nemški kapital za Afriko

Francozi so Nemcem »naslikali široke možnosti« za investicije v Afriki, ti pa med drugim zahtevajo spremembo francoskih upravnih predpisov za tuje investiranje

PARIZ, 8. nov. (Tanjug). Zastopniki zahodnonemških in francoskih družb in gospodarski izvedenci vlad obeh držav so se danes zbrali v Parizu, da bi se pogovorili o povečanju zahodnonemških investicij za razvoj industrijskih in drugih kapacitet v francoskih posestih v Afriki.

Francozke posesti v Ekvatorialni in Zahodni Afriki so vključene v bodoče zahodnoevropsko tržišče, vendar pa je francoska vlada sklenila, da bo z neposrednimi sporazumi še pred uporabo sklada skupnega tržišča za razvoj njenih kolonij dosegla udeležbo investitorjev drugih držav pri industrializaciji Afrike.

V zadnjih petih letih je bilo zanimanje zahodnonemških finančnih krogov za investicije v francoski Črni Afriki neznanj. Poučeni pravijo, da je bila previdnost nemških investorjev posledica bojzani pred naraščanjem nacionalističnih gibanj in držav pri industrializaciji Afrike.

Poslovil sem se od vseh, jim želim srečno pot in odšel. Po poti sem premišljeval o tistem delu razgovora, ki ga ni bilo: o gospodarskih načrtih, o upih za prihodnost, o nasprotjih med Sirijo in sosedami. Na vsa ta vprašanja ni bilo časa odgovoriti. Morda je še najboljši odgovor na ta vprašanja oportunitizem, ki ga je bilo kaj lahko razbrati v obeh Michelu Aflaku in njegovih sodelavcih. Stranka je od leta 1945, ko je nihče ni niti poznal, pač daleč prišla in arabski nacionalizem je danes podoben plazju, ki gre vedno hitreje in hitreje in ki ga nobena stvar ne more zadržati. Komaj sem prehodil par sto metrov ulice, ki pelje v mesto, že se je mimo mene pripeljal zeleni avtomobil, ki sem ga videl stati pred hišo. Niso me opazili.

A. Furlan

Francoski zastopniki so izvedencem bonnske vlade naslikali »široke možnosti« za investiranje, posebno na področjih Ekvatorialne Afrike. Tu so namreč našli številna nahajališča petroleja in raznih rud in kovin. Skupine nemških gospodarstvenikov in parlamentarcev so v tem letu prepotovale Afriko in Francozi so danes ponudili Nemcem sodelovanje pri graditvi manjših ladjedelnice, v lesni industriji, izkoriščanju grafitna na Madagaskarju, razširitvi kavčukovih plantazij itd. Poleg jamstev za varnost investicij v Afriki so Nemci med drugim zahtevali tudi spremembo francoskih upravnih predpisov za tuje investiranje.

Vzdrževanje mednarodnih sil na Bližnjem vzhodu

New York, 8. nov. (Reuter). — Ameriška vlada je dala kot posebno darilo 12 milijonov v proračun za vzdrževanje mednarodnih sil OZN na Bližnjem vzhodu. Računajo, da bodo tudi nekatere druge države, kakor Francija in Velika Britanija, storile podobno. V ta namen je imel namestnik generalnega sekretarja OZN Ralph Bunche razgovore s posameznimi delegacijami. Z izrednimi prispevki, bi rešili finančno krizo, ki ogroža prihodnost mednarodnih sil. Sporočilo o finančnih možnostih za vzdrževanje mednarodnih sil bo verjetno objavljeno prihodnji teden v okviru poročila generalnega sekretarja Hammarskjöldja Generalni skupščini OZN.

INTERVJU S PREDSEDNIKOM SOCIALISTIČNE STRANKE ARABSKEGA PREPORODA

Med dvema blokoma

(Od našega posebnega dopisnika)

DAMASK, 30. okt. — »Michel Aflak odpušča za čas nekaj ur«, mi je povedal Faruk Sekir, glavni urednik strankinega glasila »Al Baath«. »V Beirut, od tam pa na neko konferenco v Atene«. Bil sem neprijetno presenečen. Že ves teden sem čakal, da bi se Michel Aflak vrnil iz Egipta in upal sem, da se bo zadržal v Damasku vsaj nekaj dni, preden zopet odpušča. »Al mislite, da bi me kljub temu sprejel za kakšno pol ure?« Odsel je v sosedno sobo telefoniral. »Da, lahko govorite. Taksi me je odpeljal prav na drugo stran mesta in se ustavil pred skromno stanovanjsko hišo. Poljski sem ime na vratih — v prvem nadstropju in pozvonil. Odprli mi je simpatičen starejši človek z utrujenim obrazom.

»Michel Aflak, se mi je predstavil in me povabil, naj vstopim. Odpeljal me je v salon, ki je bil bolj podoben sejni sobi kot zasebni sprejemnici in me povabil, naj sedem.

»Ne vem, koliko časa imava,« mi je prijazno dejal. »Priljubljen sem za pot in čakam, da pridejo pome prijatelji. Dotlej sem vam na razpolago.«

Prosil sem ga, če v glavnih črtah opiše cilje in načela stranke, katere glavni ustanovitelj je bil. Toda še preden mi je začel odgovarjati, je nekdo prišel; Aflak je stopil v predsobo in slišal sem daljši razgovor v arabski. Nato se je vrnil in mi začel pripovedovati, še prej pa si je prižgal cigareto, že drugo, odkar sem bil pri njem.

»Naša stranka je bila ustanovljena med drugo svetovno vojno, leta 1940. Sloni na idejah, ki so Jugoslovanom lahko

Za vzpodbudnejšo materialno podlago občin

Ko smo pred dnevi obravnavali vprašanje pristojnosti v nastajajočem komunalnem sistemu, smo med drugim poudarili potrebo po ureditvi pristojnosti med občinami in okrajem. Pri tem je bila omejena poglavitna misel, da dobe občine tudi več materialnih sredstev, ki so sedaj vedno v rokah okrajov. To sorazmerno zelo pomembno pomanjkljivost bo odpravil novi zakon o delitvi dohodkov, čeprav še ne popolnoma.

S tem, da se bo spremenil dosednji način določanja proračunskih sredstev oziroma dohodkov, se bo morala zlasti v občinah občutno povečati prizadevanost vseh, ki morejo vplivati na večjo proizvodnjo in kajpak s tem tudi na večje dohodke. Novi zakon bo močno spremenil sedanji način zbiranja občinskih sredstev, kajti le-ta so doslej izhajala neposredno iz dohodkov gospodarskih organizacij; s tem pa so kaj malo vzpodbudno vplivali na delovne kolektive, da bi povečali svojo proizvodnjo. Čeprav so občinski ljudski odbori vedeli, da njihove zahteve do gospodarskih organizacij ne delujejo koristno na proizvodnjo, so se k temu vseeno zatekali zaradi premaganih velikih potreb.

Kot smo že v začetku povedali, so bila proračunska sredstva odvisna od dohodkov gospodarskih organizacij. Najhujša posledica tega je bila neugoden položaj razvitejših občin oziroma krajev, predvsem industrijskih središč. To je izviralo iz načina zbiranja

dohodkov. Zbiranje je temeljilo na dohodkih, predvsem na dobičku podjetij, ne pa na osebnih dohodkih proizvajalcev. Zakon o delitvi dohodkov pa uveljavlja drugačen sistem zbiranja proračunskih sredstev, in sicer na podlagi dohodkov posameznikov. To pa pomeni, da bo v krajih z večjo zaposlenostjo tudi več proračunskih sredstev. Ta sredstva se bodo tudi znatno hitreje večala, kajti materialna korist bo zelo ugodno vplivala na prizadevnost delovnih kolektivov in pa tudi na občinske ljudske odbore, ki bodo nedvomno odkrili še marsikatero neizkoriščeno možnost večje gospodarske dejavnosti.

V temni zvezi z novim sistemom pa je taktisto proračunska potrošnja, ki ne bo več odvisna od proračunske potrošnje prejšnjih let, temveč bo temeljila na že omenjenem načelu osebnih dohodkov prebivalstva. Za proračunske občin bo izredno pomembno tudi dejstvo, da proračunska potrošnja ne bo več odvisna od vsakoletnih sprememb gospodarskih instrumentov. Po uveljavitvi zakona o delitvi dohodkov bo prav zaradi tega tudi proračunska potrošnja mnogo stalnejša in zanesljivejša.

S tem, da bodo dohodki občin stalnejši, bo ustvarjeno tudi ekonomsko ravnotežje med podjetji in komunali, oziroma med potrošnjo in proizvodnjo ter med mestom in vasio. Delovanje ekonomskih zakonitosti pa bo po novi delitvi dohodkov tudi pripomoglo, da se bodo mnogo hitreje in pravičnejše reševali preleti problemi prosvete, šolstva, kulture, komunalne dejavnosti, zdravstva in podobno v večjih krajih, mestih in industrijskih središčih.

Posebno vprašanje ljudskih odborov pa so njihovi namenski skladi. Le-te so ustanovili z namenom, da bi reševali do-

ločne probleme občin oziroma krajev. Toda temu ni bilo tako. Zaradi ogromnih potreb na drugih območjih so ljudski odbori izkoriščali sredstva teh skladov le deloma za določene namene, mnogokrat pa za druge potrebe, s čimer je bil smisel teh skladov okrnjen ter so postali nekakšne »transfuzijske« rezerve za tiste družbene probleme, za katere ni bilo dovolj sredstev.

In ne le to! Mnoga sredstva teh skladov so bila oziroma so še blokirana. Tako je n. pr. s skladom za družbene investicije, ki je bil letos blokirani v višini 20%. Kljub temu pa, da je bil blokirani, so smeli ljudski odbori izkoristiti možnost poravnovanja proračunskih primanjkljajev s sredstvi tega sklada v isti višini. Seveda so pa razen tega ljudski odbori izkoriščali ta sklad še za negospodarske investicije. Takšno ravnanje s sredstvi raznih skladov pa ne pomeni, da bi bili skladi nekoristni. Nasprotno. Prav s temi skladi se je možnost izvajanja občinske politike občutno razširila. To velja zlasti za politiko stanovanjskih graditev, za kar so vedno popolnoma izkoriščali vsa sredstva, ki so bila pod tem naslovom. Prav tako bi bilo lahko s skladom za napredek kmetijstva, ki je dokaj velik. Kajpak pa na tem področju omenjeni skladi niso imeli tistega pomena, kot bi ga pričakovali, kajti v občinah več ali manj še nimajo izdelanega jasnega programa razvoja kmetijstva.

Ce omenimo še potrebo po večji materialni vzpodbudi delovnih kolektivov v našem komunalnem sistemu, moramo poudariti, da bo to vprašanje v bistvu uredil zakon o delitvi dohodkov, ker bo znatno povečal sredstva gospodarskih organizacij. Tudi s tem se bo močno okrepila celotna materialna podlaga naših občin.

-vr

Ljubljanski študenti peljejo iz tiskarne svoj list »Tribuna« kar sami na vozičku

Kultura na kolesih

Knjižnice v najbolj odročnih krajih Slovenije — 140 knjig v enem kovčku — Zanimanje po vsej Sloveniji in drugod — Vsaka občina naj bi imela take knjižnice

Pred nedavnimi je okrajni svet Svoboda v Ljubljani organiziral posebno akcijo, ki je dokaj močno odjeknila po Sloveniji, pa tudi drugod. Gre za potujočo knjižnico, ki so pri nas povsem nova oblika širjenja kulturnih dobrin.

Urejene so tako, da je izbrano število knjig nameščeno v posebej za to izdelanih kovčkih. Doslej je na poti osem kovčkov.

Večji del teh potujočih knjižnic so poslali v najodročnejše kraje Slovenije. Tako so jih dobili v Skarunici, Zaplani nad Vrhniko, v hribih nad Moravčami in drugod. Po prvih poročilih so prebivalci sprejeli knjižnice z velikim zadovoljstvom in jih ponekod že takoj razdelili med branja željne vasčane.

Kako zelo potrebna je bila ta akcija, zgovorno dokazuje primer, ki se je nedavno tešal zgoditi v Delavski knjižnici v Ljubljani. Tja je namreč nekoga dopoldneva prisla skupina kmečkih fantov, ki je zvedela za to knjižnico in hotela 50 kg težak kovček prenesti kar na ramenih v svojo vas, kako uro daleč od glavne ceste.

Knjižnica, v vsakem izmed kovčkov, je urejena po vseh knjižničarskih načelih: ima kartoteko in seznam, v vsi pa je sprejme knjižničar-amater. Ta je povečini učitelj, ponekod pa je izposojanje knjig in urejevanje knjižnice prevzel kar vaški mladinski aktiv.

Vsak kovček lahko sprejme na svoje police 140 knjig. Knjižnice so sestavljene tako,

da je v vsaki nekaj prevodnih, klasičnih, mladinskih in druge literature. Enakih knjig v istem kovčku skorajda ni.

Kako je Okrajni svet Svoboda hotel približati knjigo najširšim plastem ljudstva, zgovorno dokazuje tudi višina izposojevalnine, saj znaša za mladinsko literaturo le tri, za zrelejšo pa pet dinarjev.

Izmenjevanje knjižnih kovčkov je urejeno tako, da se vsako zimo premakne ves sistem za en kovček naprej, na primer: do januarja bo imela knjižni kovček Skarunica, ki ga bo oddala naprej Kozjemu, to pa bo oddala svoj kovček Moravčam.

Biblioteka je urejena tako, da vseh osem kovčkov sestavlja knjižnico v celoti, a vsak posamezni kovček zase, kot zaključeno celoto.

Načrti za kovčke in sploh zamisel o potujočih knjižnicah, ki jih razvažajo po Sloveniji avtomobili »Svoboda«, so plod prizadevanj upravnika Delavske knjižnice Avgusta Vižintina in, kot rečeno, Okrajnega sveta »Svoboda«. Kovčke je izdelala tovarna »Toko« v Domžalah.

Nekatere naprednejše občine so akcijo že začele posnemati. Med take sodi Kamnik, ki je dal izdelati dva kovčka. Ravne na Koroškem in Metlika. Koper in avtonomna republika Vojvodina pa se zanje zanimata.

Te potujoče knjižnice so bile organizirane nekoliko »perspektivno« in naj bi bile zgled posameznim občinam, ki naj bi podobne organizirale tudi same.

Melioracije na Ljubiškem bodo dale 220.000 ha plodne zemlje

V zadnjih treh letih so porabili za melioracije na Hrvaškem 4 milijarde din. Tudi nova posojila, za katere so zagotovili, se gibljejo okoli 3 milijarde din. Največ posojil bodo porabili za delo na področju vodne skupnosti Timoškega in Sinjskega polja ter Metkovič.

Večja posojila so dobile vodne skupnosti Crnac-polje, Krpana, Bid-Bosur in Glas-polje. Velike uspehe so imele doslej pri osuševanju skupnosti Vraždin-Pitvice, Raša in Vrbanja, kjer so meliorirali skoraj 10 tisoč hektarov. Prihodnje leto bodo nadaljevali delo v mnogo večjem razmahu. Skupno naj bi na ta način pridobila Hrvaška nad 220 tisoč hektarov plodne zemlje, obenem pa bodo na mnogih področjih poleg osuševanja izvedli tudi priprave za namakanje zemlje v sušni dobi.

Drugi vzrok je tudi počasnost in neelastičnost nabavnega procesa. Od odobritve pa do izpostavitve kredita preteče včasih cel mesec, v katerem se bistveno spremeni položaj na nakupnem tržišču. Istočasno pa je domači trg prazen. »Slovenija-sadje« je do sedaj nekajkrat reševalo kritično situacijo s tem, da je kupovalo južno sadje iz lastnih deviznih sredstev (kar pride dvakrat dražje), ne

Trg s kmetijskimi pridelki

Ta teden je bilo stanje cen in založenosti na naših trgih približno naslednje: ponudba krompirja je še vedno povsod velika, kakor ves čas doslej, povpraševanja pa je razmeroma malo. Zaradi tega so zlasti zaskrbljeni kmetje okrog Trebnjega, ker nimajo kolikoli krompirja, ki preživijo. Ponudba sadja je precej manjša, kar pa ga je, je cena zanj domala povsod dokaj visoka in prav nič ne kaže, da bi se utegnila kje znižati. Na Gorškem je precej zelenjave, posebno zelja in cvetače in kmetijske združbe niso zmogle odkupiti vseh ponujenih količin. Odkupne cene za vino so ostale na Gorškem nespremenjene.

Ponekod so se ponovno zvišale cene mesa, tako na Gorškem pri telečinah za 20 din, pri govedini — prednji del za 20 in zadnji del za 10 din pri kilogramu. V celjskem okraju se je izboljšala ponudba govedin in mesnatih prašičev, na ceno pa ta ponudba še ni vplivala. V novomeškem okraju so se cene teleto, kakor nam poročajo, znova povečale. Medtem, ko so jih na področju Nevge mesta odkupovali po 175 din za kg, so jih v Vinici in Metliki odkupovali po 205 din za kg. Telečina se je podražila tudi v koprskem okraju.

Z jabolci so še vedno povsod velike težave, posebno se na celjskem trgu, kjer jih občutno primanjkuje.

OKRAJ	Cena pri KZ	Cena na trgu	Cena na jabolko
KROMPIR:			
Koper	12	14-22	12
Trbovlje	10	11	12
Nova Gorica	10	14	12
Celje	10	12	11
Novo mesto	8	12	9
Maribor	7-8,5	12	8,5-9
FIZOL:			
Koper	65	85	—
Trbovlje	59	79	65
Nova Gorica	55	70	65
Maribor	45-65	60-85	45-70
ZELJE:			
Trbovlje	12	22	10
Nova Gorica	11	14	18
Celje	7	8	8
Maribor	6,5-7	13	12
CEJLA:			
Koper	—	50	—
Trbovlje	40	50	40
Nova Gorica	40	50	45
Celje	—	44	35
JABOLKA:			
Koper	70	90-120	—
Trbovlje	45	60	50
Nova Gorica	60	80	—
Celje	60	60-70	65
Novo mesto	45	55	—
Maribor	45-65	48-80	70-85
BRUSKE:			
Trbovlje	50	65	55
Nova Gorica	55	80	—
Celje	55	60-70	65
Maribor	56-65	70	70
GROZDJE — namizno:			
Trbovlje	100	80	—
Celje	120	110	—
KOSTANJ:			
Nova Gorica	45	54	—
Celje	25	36	32
Trbovlje	30	40	25
Maribor	32	40	35
GOVEDO III. KLAS:			
Koper	115	240-260	—
Nova Gorica	113	290	—
Celje	115	220-260	—
Trbovlje	130	250	—
Novo mesto	130	250	—
Maribor	75-95	130	—
TELETA:			
Koper	205	370	—
Nova Gorica	215	260-340	—
Trbovlje	165	280	—
Maribor	180-220	300-320	—
Celje	190-200	300-320	—
Novo m.	175-205	320	—
PRASICI:			
Koper	205	360	—
Trbovlje	235	360	—
Maribor	220-235	380-400	—
N. Gorica	220	360	—
Celje	220	330	—
Novo m.	225	350	—
VINO, MOST:			
6,5-8,5 za malig. ston.			
Koper 6,5-8,5	170-220	—	—
za malig. ston.			
Trbovlje	105	180-220 (moš.)	—
N. Gorica	130	200-220 (vino)	—
Trbovlje	110	125	—
Maribor	100	120	—
Celje	82-107	—	—
Novo mesto	110	210	—
ostalo	110	—	—
JAICA:			
Koper	23	27	—
Trbovlje	20	24-25	—
Maribor	21-22	25	—
Nov Gorica	23	25	—
Celje	19	23	22
Novo mesto	18	23	—
MLEKO:			
Trbovlje	24	36	27
Nova Gorica	21	31	27,5
Celje	23,3	34	36
Novo mesto	21	32	—

ZAGREBSKA KRONIKA

Ljudski promet po Savi. Zagrebški ljudski odbor proučuje sedaj plovnost Savinjskega jezika. Zagreb, Sava je ponekod plitva in jo bo treba poglobiti ter izklopiti prekop, kar pa je stvar daljine podočnosti. Sedaj razpravljajo o nabavi posebnih ladij na reaktivni pogon, ki ne bodo segale globoko v vodo. Take ladje bi nabavili v ZSSR in bi z njimi mnogo pridobili v letnem prometu po Savi do Zagreba.

Vse več avtomobilov — vse manj garaž. Zagreb je v zadnjih letih dobil nad 2000 motornih vozil več. To se vidi tudi po naraslojem številu vozil na mestnih ulicah in po vse večjem številu nesreč. S povečanjem števila motornih vozil pa nastaja tudi večja potreba po zadostnem številu garaž. Število motornih vozil naraslo, nihče pa ne gradi garaž. Sedaj se je pojavila pobuda, da bi pri posameznih velikih stanovanjskih poslopih zgradili tudi garaže za osebne avtomobile. Razen tega bodo zgradili nekoliko večjih garaž in servisnih postaj v Zagrebu.

Največji kinematograf v državi. Ni dvoma, da ima največji kinematograf v državi Zagreb in sicer na Trgu Republike. Zvečer ko začne predvajati dokumentarne in propagandne filme, je tudi do 40.000 gledalcev. Ni to samo največji kinematograf na prostem, temveč je tudi nalcenjši, ker so vstopnice brezplačne in ni nobene bitke zanje kakor pri drugih kinematografih.

Se ena radijska postaja. Zagreb ima več radijskih postaj, televizijsko in ultrakratkovalno. Dve sta glavni »Radio Zagreb« in »Sloves«, ostale pa so namenjene za posebne poštno in druge službe. Te dni bodo odprli še eno radijsko postajo za ultrakratkovalne in pravkar dokončale njeno 16 m visoko anteno. To postaja upravlja »radioklub Zagreb«.

Mleko je poleg kruha najbolj osnovno živilo širokih slojev prebivalstva. Zato je bila preiskava mest in večjih industrijskih središč z mlekom že od nekdaj pereč problem in je to ostala vse do danes. Še prav posebno pereč pa je ta problem v Mariboru, ki se je po osvoboditvi razrastle v enega največjih industrijskih središč. Čeprav ima Maribor široko in bogato zaledje, pa šepa preskrba z mlekom na pomanjkljivi organizaciji dovoza in zastarelosti mlekarne. Posledica tega so ne samo visoki stroški, marveč tudi stalno nazadovanje potrošnje mleka, kar je zlasti za tako industrijsko središče tudi v zdravstvenem pogledu zelo škodljiv pojav. V razvitih državah znaša potrošnja mleka na osebo dnevno 900 g, v Mariboru pa komaj 140 g na prebivalca. V

dobi garantirane preskrbe je konzumiral Maribor pri znatno nižjem številu prebivalstva preko mlekarne dnevno 18.000 litrov mleka, zdaj pa se je zmanjšala potrošnja mleka preko mlekarne pri znatno večjem številu prebivalstva od povprečno 11.000 litrov dnevno v letih 1953 in 1956 na približno 4.800 litrov dnevno v letošnjem letu.

Osnovni vzrok za slab dotok mleka v mesto je po mnenju strokovnjakov prenizka odkupna cena. Zadruga mlekarne odkupuje mleko pri proizvajalcih po 20 din, pri kmetijskih gospodarstvih pa, kjer je kakovost boljša, tudi po 25 din. Ker pa je prodajna cena mleka v Mariboru 36 din za liter, sodijo proizvajalci, da je razpon med odkupno in prodajno ceno prevelik. Zato se potegujejo za ekonomsko odkupno ceno, ki

naj bi po kalkulacijah nekaterih kmetijskih gospodarstev znašala 28 do 32 din. Ker pa ima mlekarne velike stroške pri odkupu, kot so zbiralna nagrada, živinski sklad KZ in konjski prevoz do glavnih cest, bi se v tem primeru nujno morala povežati tudi prodajna cena, ki pa je sedaj najvišja v Sloveniji. V tem primeru bi se potrošnja mleka po vsej verjetnosti še bolj zmanjšala. Če pa se odkupna cena ne bo povečala, obstoja nevarnost, da se bo dotok mleka še zmanjšal in se bodo proizvajalci usmerili na sosedne okraje, kjer so odkupne cene nekoliko višje.

Mleko se ne sme podražiti

O vsem tem je na svoji zadnji seji razpravljala tudi Mestni svet in prišel do sklepa, da o kakoli podražiti mleka za potrošnike ne more biti niti govora. Pač pa je treba urediti dotok mleka tako, da bo moglo kriti vse potrebe mesta in omogočiti rentabilno poslovanje mlekarne. V ta namen je mestni svet določil posebno komisijo, ki naj do 20. novembra poroči ves ta »mlečni« problem in pripravi konkretne predloge. Gre predvsem za to, da se nekatere prebrodi doba do zgraditve nove mlekarne, ki pa bo dograjena šele leta 1959. Vsekakor bo sklep mestnega sveta naletel na vsestransko odobravanje potrošnikov, toda to je le začasni izhod. Na vsak način pa je pri vsem tem prvenstveno vprašanje odnosa socialističnega sektorja, ki ga bo treba korenito popraviti in preusmeriti tako, da bo imel v preskrbi širokih slojev tisto vlogo, ki mu je bila od vsega početka namenjena.

RO

UVOZ AGRUMOV ENAK KOT LANI

»Slovenija-sadje« krije le 40% slovenskih potreb

Kot vse kaže, bo tudi to zimo z limonami in pomarančami enako kot lani: občutno pomanjkanje, nato sunkovito preobilo, neenakomerna cena, različna kakovost blaga. Kritika gre na račun slovenskega uvoznika »Slovenija-sadje« in naših groziličnih podjetij. Vendar, kakor vse kaže, so vzroki sloboji.

Glavni vzrok za nenormalne pojave na trgu je neprimeren ključ razdelitve južnega sadja po republikah. Za osnovo ključa so namreč vzeli število prebivalstva. Praksa je pokazala, da je taka razdelitev popolnoma neumestna, kajti pri tem sta prezrti struktura in navade. Upoštevati je pač treba, da kmečko prebivalstvo porabi veliko manj južnega sadja kot namestenci in delavci. Po raznih anketah in proračunih so

prisli do zaključka, da bi normalna razdelitev po republikah bila približno tale: Slovenija in Hrvaška nujno rabita večji odstotek celotnega uvoza. V Sloveniji bi potrebovali okoli 15 odstotkov (do sedaj 9 odstotkov), v Hrvaški pa 29 odstotkov (sedaj dobivajo 19 odstotkov) od celotnega uvoza. Tako bi se potreba nekako enakomerno krile.

Drugi vzrok je tudi počasnost in neelastičnost nabavnega procesa. Od odobritve pa do izpostavitve kredita preteče včasih cel mesec, v katerem se bistveno spremeni položaj na nakupnem tržišču. Istočasno pa je domači trg prazen. »Slovenija-sadje« je do sedaj nekajkrat reševalo kritično situacijo s tem, da je kupovalo južno sadje iz lastnih deviznih sredstev (kar pride dvakrat dražje), ne

da bi pri tem menjalo ceno. Vendar pa zaslusni ukrepi ne morejo popraviti nenormalnosti trga.

Pri tem bi bilo treba vsekakor tudi upoštevati, da izvažamo letos iz Slovenije, da s obdržimo zunanje tržišče, kljub slabi letini vendarle precejšnje količine jabolk. Ker je tudi zaradi tega za domače potrošnike manjša ponudba, bi bilo vsekakor treba zagotoviti primerno nadomestilo v obliki agrumov.

V. Poljsko-ameriška trgovinska pogajanja. Predstavniki poljske vlade bodo začeli z razgovori v ameriškem ministrstvu za zunanje zadeve, in sicer v zvezi z nakupom nadaljnjih količin kmetijskih proizvodov, kakor tudi drugih na ZDA.

„ALPOS“ V ŠENTJURJU

je dal na trg nove izdelke

Proizvodnja poljedelskih strojev ima v Šentjurju pri Celju dolgoletno tradicijo. Ze pred prvo svetovno vojno so tod zaslavele manjše in večje obrtne delavnice, ki so izdelovale kakovostne poljedelske stroje. Lepi, pa tudi zlasti: so spominjajo na prvo obdobje, saj so znani primeri, ko so tuji proizvajalci hoteli na vsak način zadržati šentjurske proizvajalce.

Na teh tradicijah, pa tudi zaradi potreb na kmetijskih strojih za individualna kmečka gospodarstva, je 1948. leta začela v Šentjurju obratovati tovarna poljedelskih strojev. To je bil majhen obrat s 53 delavci, ki pa se je do 1953. leta razvil v velikega proizvajalca s 150 zaposlenimi, na tudi s primernim strojnim parkom in podobno.

Zaradi drugačnih zahtev in potreb tržišča, na se je kolektiv te tovarne lani odločil za bistveno preusmeritev v proizvodnjo. Odločil se je za proizvodnjo aluminijastega pohištva ter gradbene opreme. Začetki so bili težki, saj so šli na novo pot brez izkušenj, brez posebnih strokovnjakov, zato na polni volje premagati prve težave. In teh ni bilo malo, saj so se morali izkazati s proizvodnjo, ki jih doslej naš trg ni poznal, niti kdorkoli izdeloval. — Če bi nas ne vodila trdna volja premagati vse težave, nam je v razgovoru dejal direktor »ALPOSA« tov. Zoro, »potem bi sredi teh problemov že zdavnaj izgubili tupo« na izboljšanje stanja. Tako pa smo delali in znova delali, ter končno dosegli solidne temelje za tovarno bodočnosti.

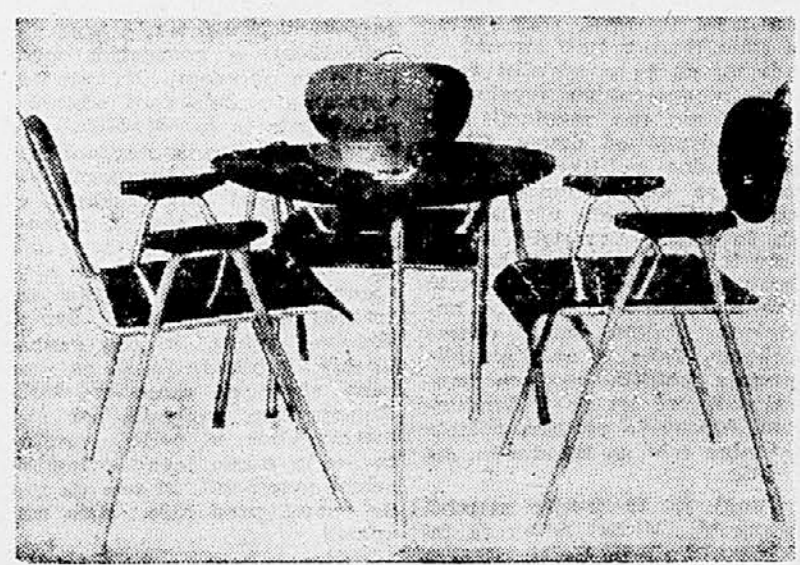
Na predlog kolektiva z novo proizvodnjo nastajata iz prejšnje tovarne novi gospodarski entiteti: na eni strani »Alpos« — tovarna aluminijastih izdelkov, na drugi strani pa še vedno tovarna poljedelskih strojev. Da bi ta ločitev prišla povsem do razraza, bo kolektiv »Alpos« še letos dobil prvi del novih prostorov, medtem ko bodo poljedelske stroje izdelovali v dosedanjih prostorih tovarne.

Pri osvajanju nove proizvodnje je kolektiv »Alpos« že premagal začetne težave, saj so od individualne proizvodnje prešli na serijsko izdelavo pohištva in druge opreme iz aluminija. Prišli so že tako daleč, da ne morejo ustreči vsem interesom. Zato čakajo nove prostore, kjer

bo dobilo delo okoli 400 ljudi. Povpraševanje po aluminijastem pohištvu je ogromno, ne le doma, temveč tudi v tujini. saj »Alpos« že zdaj izvažajo v Ameriko, Afriko in Nemčijo. Bolj kot aluminijasto pohištvo, ki bo sčasoma postalo predmet široke potrošnje, pa imajo v tej tovarni velike perspektive za proizvodnjo gradbene opreme iz aluminija, oziroma iz njegovih zlitin. Lesena okna in vrata ter druge konstrukcije bo sčasoma morala zamenjati kovina; aluminijasti izdelki pa imajo med temi velike prednosti.

Po vsem tem je moč sklepati, da je kolektiv »Alpos« v Šentjurju pri Celju že z dosedanjim delom ustvaril solidne temelje za razvoj tovarne z velikimi perspektivami.

M. B.

Socialistični sektor pa stoji ob strani

Le nekatera kmetijska gospodarstva oddajajo mleko mlekarji za potrebe mesta. Povečini pa tudi kmetijska gospodarstva dobavljajo mleko neposredno potrošnikom, predvsem raznim ustanovam, menzam in podobno, ker pridejo pri tem bolj na svoj račun. To dejstvo ljudje hudo kritizirajo, ker sodijo, da bi bila prav kmetijs

Poslovne zveze ter odkup

Predlogi Glavne združne zveze

Na podlagi sklepov nedavnega razširjenega plenuma je Glavna združna zveza poslala izvršnemu svetu predloge za pravno ureditev položaja in aktivnosti združnih poslovnih zvez.

Glavna združna zveza Jugoslavije predlaga, naj se poslovne zveze obravnavajo pri kreditiranju in razdeljevanju skupnega dohodka kakor kmetijske zadruge. Razen tega predlaga, naj se poslovnim zvezam zagotovijo začetni sklad obratnih sredstev in odobre krediti po obrestnih merah in rokih, ki veljajo za kmetijske organizacije. Ko utemeljuje ta predlog, poudarja Glavna združna zveza, da nikjer niso bili doslej uveljavljeni sedanji predpisi, po katerih bi osnovna in obratna sredstva zagotovile poslovnim zvezam članjene zadruge. Poslovne zveze morajo zaradi tega iskati finančna sredstva za opravljanje svoje delavnosti pri razliki med cenami v prometu s kmetijskimi pridelki. Na trgu s kmetijskimi pridelki so poslovne zveze po predpisih v tej položaj kakor druga odkupna podjetja.

Predlogi Glavne združne zveze poudarjajo, da bi morali poslovne zveze poslovnosti kot združenja kmetijskih združenj z elementi gospodarskih organi-

zacij zaradi opravljanja tistih delavnosti, ki so potrebne v procesu proizvodnje, predelave in prometa kmetijskih pridelkov, in da se zaradi tega ne morejo obravnavati kot odkupne trgovinske organizacije.

Zato bi v statutu poslovnih zvez morala biti določena njihova funkcija združenja članjenih združenj in funkcija gospodarske organizacije. Po mnenju Glavne združne zveze bi moral biti odnos poslovnih zvez do družbene skupnosti enak, kakor je odnos kmetijskih združenj do skupnosti v zadevah kreditiranja, poslovanja, registracije, nagrajevanja in razdeljevanja dohodka. Glede na kmetijske zadruge bi se morale poslovne zveze pojavljati kot združenja, kot komisije, ki opravljajo za določeno provizijo določene posle.

Po teh predlogih bi skupni dohodek poslovnih zvez predstavljali samo vsoto provizije in ne skupno opravljene delavnosti ali skupno ustvarjene razlike v ceni kakor pri drugih gospodarskih podjetjih. Tako do-

seženi skupni dohodek bi razdeljeval organ samoupravljanja na podlagi predpisov, ki veljajo za kmetijske zadruge, kar pomeni, da bi del dohodka, ki pripada družbeni skupnosti iz tako formiranega skupnega dohodka, pripadel skladom poslovnih zvez.

Glavna združna zveza Jugoslavije je mnenja, da bi iz tako sestavljenega statusa poslovnih zvez izviralo tudi področje njihovega poslovanja.

Glavna združna zveza zahteva, naj se organi državne inšpekcije zavzamejo, da bi se spoštovali pogodbeni odnosi med kmetijskimi združenji in poslovnimi zvezami in tako preprečili vmešavanje trgovinskih podjetij v te odnose. Čeprav je v predpisih predvideno, da morejo odkupna podjetja kupovati blago od neposrednega proizvajalca samo po posebno pooblaščenih odkupnih postajah, se v praksi oživlja star nakupovalni sistem v novih oblikah.

Glavna združna zveza predlaga, naj se uvede monopol kmetijskih združenj za odkup kmetijskih pridelkov, in je mnenja, da se more le tako zagotoviti neoviran moderniziranje kmetijstva. Glavna za-

Kjer so bili doslej glinokopi, bo odšlej plodna zemlja bukovskih združnikov

Pretežna skrb sadovnjakom

Preusmeritev proizvodnje, melioracija zemljišč, povečanje breskovih nasadov na 32 ha — naloge KDZ »Simon Gregorčič« v Bukovici

Na Spodnjem Vipavskem je bilo med dvema vojnama dokaj razvito oprekarstvo. Vendar so tamkajšnji »blatariji«, kot imenujejo oprekarne delavce, pri nekaterih obratih izpili glinokope že pred vojno in po osvoboditvi niso več zakurili peč, dimnike in zgradbe so podrli, gradivo pa uporabili za druge namene. V opuščeni glinokopi pa se je nabirala voda in vsakovrsten mrčes. Teh površin je bilo kar precej.

Posamezniki s primitivnim orodjem bi vsekakor teh kislih močvirnih zemljišč ne mogli izboljšati. V skupnosti in s sodobnimi stroji ter agrotehničnimi ukrepi pa skoraj ni ovire,

ki bi se ne dala premostiti. To veliko nalogo pa je izvedla kmečka delovna zadruga »Simon Gregorčič« v Bukovici pri Gorici. Pravkar so namreč zaključili večji del obsežnejših melioracijskih del na starih glinokopih. Podjetje »Agroobnova« iz Ljubljane jim je dalo na razpolago 5-tonski stroj »rahlač«, ki služi tudi za izkopavanje jarkov. Za vleko so priprigli še dva svoja težka traktorja in zaurali 80 cm globoko v ilnato leđino. S tem so izstisnili iz ila vodo in prezračili zemljo, ki so jo poprej še posopnili in končno se pognojili s kompostom. Na 2,5 ha površine bodo spomladaj posadili

1700 breskvinih sadik. Med vrste pa bodo posadili zgodnji krompir in lucerno za zeleno gnojenje. Med zimo se bo tako pripravljena zemlja spodila in zbrala dovolj hrane za uspešno rast mladih kultur.

S tem se je plantaza breskev v Bukovici povečala na 11 ha. Kdor koli gre mimo, se čudi prizadevnosti in uspehom, ki jih dosegajo kolektivi te zadruge na področju obnove sadjarstva. Tudi na Vogerskem bodo na podobno način pridobili še en hektar breskvinih nasadov na robu že obstoječe plantaze, na površini 9 ha. Skupno bodo imeli spomladaj še 32 ha breskvinih nasadov, od tega blizu 20 ha rodnih.

Sicer bodo tudi v bodoče posvetili vso skrb in pozornost breskvam, saj se dajo lahko vnovčiti tako na domačem kot na tujem trgu. Hkrati pa bodo tudi obnovi vinogradov, ki so jo spricovali v sadovnjakih zapostavljali, posvetili več prizadevnosti. Tako mislijo že na zimo na prisojnih gričih urediti 7 do 8 ha novih vinogradov, poleg 4,5 ha, ki jih že imajo. Postopoma bo njihova sadna proizvodnja še pestrejša. Doslej goje namreč razne domače in ameriške zgodnje in pozne breskve, ker pa bodo že čez tri, štiri leta breskvini nasadi na približno 8 do 10 ha izpolnili svojo življenjsko dobo, bodo na teh površinah pričeli gojiti nizkoderbelne hrške.

Mimo tega pripravljajo s sodelovanjem Agronomске fakultete v Ljubljani načrte za nov sadovnjak na površini 10 ha, na katerem bodo posadili predvsem hrške. V ta namen bodo že letos pripravili ustrezno drevesnico, da bodo imeli pri rokah dovolj lastnih prvotrednih sadnih sadik za načrtno obnovo, ki jo izvajajo. —Jp

Takole so začeli

Rajonizacija v trboveljskem okraju

Na VI. seji upravnega odbora okrajne združne zveze v Trbovljah so razpravljali tudi o pokrajinskem gospodarskem načrtu v občinah Brežice in Videm-Krško. Iz poročila in iz razprave je mogoče povzeti nekaj misli, ki so zanimive tem bolj, ker so v trboveljskem okraju prvi začeli z rajonizacijo ter petrografskimi in pedološkimi analizami večjih kmetijskih površin. Pobudo za to so dali gozdarji, večji del finančnih sredstev je dal bivši OLO. To koristno delo je bilo opravljeno v občinah Brežice in Videm-Krško, medtem ko je izdelava takega načrta za senovsko občino tik pred zaključkom.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim, ki so bile glede na pomanjkanje izkušenj takorekto nujne, predstavljata oba načrta pomembno delo, ki bo solidna podlaga za izdelavo perspektivnih načrtov za razvoj kmetijstva. V tem pogledu bo imel trboveljski okraj lažje delo kakor drugi okraji, kjer še sploh nimajo takih načrtov.

V zvezi z izdelavo načrtov za brežiško in videmsko-krško občino pa so se nakopičile tudi bo-

gate izkušnje, ki bodo lahko koristile ne samo Trbovljam, ampak tudi ostalim okrajem. Rajonizacija kmetijskih površin je sestavni del načrta, vendar je izdelana samo v grobem. Nadaljnja naloga kmetijskih in seveda tudi gozdarskih strokovnjakov bo na podlagi grobe rajonizacije izdelati podrobnejšo rajonizacijo. Pri tem delu bodo, kakor so poudarili udeleženci posvetovanja, sodelovali tudi predstavniki združenj, občinskih ljudskih odborov in drugih forumov.

Sploh bo potrebno nadaljnji razvoj kmetijstva usmeriti v skladu z izdelanimi načrti. Pri načrtih za obnovo vinogradov in sadovnjakov so to že upoštevali, kar je edino prav. Na posvetovanju so tudi govorili, kako nadaljevati izdelavo pokrajinskih gospodarskih načrtov v ostalih občinah. Poudarjali so, da bi se v sevniki in drugih občinah tudi dela z že izobiljnim metodami, upoštevajoč dosedanje dobre in slabe izkušnje. Zelo koristni bi bili predlogi, naj bi v občinah zahodne dela okraja, kjer prevladuje gozdarstvo in so zanj tudi vsi

Jagodičevje - rastlina bodočnosti

Zaradi letošnje pozebe ne gre izgubljati poguma

Prav gotovo doslej pri nas še nobena nova rastlina oziroma kultura ni bila tako hitro sprejeta med kmetijskimi proizvajalci, kakor jagodičevje — maline, črni ribez in jagode. Hmelj na primer, ki so ga začeli uvajati pri nas pred mnogimi desetletji kot visokodonosno kmetijsko kulturo, je potreboval precej več časa, da so kmetje res spoznali njegovo donosnost in ga pričeli gojiti. Jagodičevje je pridrla komaj v nekaj zadnjih letih in marsikje zmagovalo, ko je vrglo doslej nekaterim proizvajalcem že lepe dohodka. O rentabilnosti in koristnosti te kulture je bilo doslej že toliko povedanega in napisanega, da vsega tega ne gre ponavljati. Vendar je prav letos potrebno spregovoriti ponovno nekaj besed, ko letina ni bila najboljša, narava ne najbolj naklonjena in je majska pozeba uničila mnogo pridelka. Seveda je potrebno takoj poudariti, da je mogoče s takimi pozebo računati komaj na dolga desetletja in je pri nas redke pojave: kljub temu pa se je letos primerilo, da so začeli nekateri kmetje odstopati od gojitve jagodičevja, ker jim je prav ta letošnja elementarna nesreča vzela pogum. To predvsem v okolici Kamnika, kjer je sicer tako zemlja kakor klima za gojitev teh rastlin najprikladnejša.

Tako je ostala široka akcija, ki jo vodijo naši kmetijski strokovnjaki za uvedbo in razširitev jagodičevja povsod, kjer to dopuščajo klimatske razmere, nekoliko v zastoju. Zaostala je tako rekoč po prvih uspehih, ko so se posamezni proizvajalci doslej že lahko prepričali o do-

nosnosti te kulture glede na lep pridelok in ceno, ki je vsekakor privlačna in ki je glede na veliko povpraševanje na domačem in tujem trgu nedvomno standardna ter bo veljala še deset in več let.

Morda pa ni bila samo pozeba kriva, da je ponekod splahnelo nekoliko vneme in upadel pogum. Strokovnjaki, zlasti pri podjetju »Slovenija-sadje«, ki je najmočnejši pobornik gojitve jagodičevja, tudi menijo, da so nekateri proizvajalci vse prehitro prišlihili in nasedli neagotem neodgovornim ljudem in njihovim govorilcem, da gojitev jagodičevja ni pametna.

Slovenija lahko brez vsake težave dobro proda v tujini vsako leto nad tisoč ton jagodičevja v kakršnikoli obliki (presno, zmznjeno, pulpo in sokove). Poleg tega je povpraševanje na domačem trgu izredno in ga še dolgo ne bomo krili, niti z malinami (godnih nabereimo vsako leto največ do 500 ton, samo za domačo proizvodnjo pa bi 700 ton malin komaj zadostovalo), niti z drugimi sadeži.

Domača proizvodnja pa doslej še ni uspela dobiti zadostne količine črnega ribeza za predelavo v dragoceno, visokovitaminosko pijačo, ki bi lahko bila cenena in močna protiutež alkoholnim pijačam. Z njo bi naši delovni ljudje in mladina — znano je, da so na splošno vsi vitaminiško močno podhranjeni — prišli končno do zdrave pijače.

Uspehov, ki so na tem polju že doseženi, ne gre podcenjevati, saj znašajo doslej zasajene površine z jagodičevjem že na 500 ha, v petletnem planu pa so

določene na 1320 ha. Najbolji uspehi so bili doslej doseženi v ljubljanski okolici, v celjskem okraju, okrog Kranja, Ljutomer, Murske Sobote, Ptuja ter do neke mere tudi na Dolenjskem. Zasajenih bo vsekakor toliko površin, kolikor bo prodaja plodov zajamčena in ni bojazni za kakršnikoli nadproizvodnjo, ki bi morda udarila proizvajalce s pre nizkimi cenami. Zato v trajnost, oziroma vsaj precej dolgoročno možnost dobre prodaje ne gre dvomiti, zlasti še, ker gre tu za izredno veliko povpraševanje na domačem in tujem trgu.

Vsekakor bi kazalo, da bi se kmetijske zadruge, okrajne združne zveze in kmetijske poslovne zveze intenzivneje zavzele za širjenje nasadov te donosne kulture, saj imajo poleg samih proizvajalcev tudi zadruge od jagodičevja precejšnje koristi oziroma lepe dohodka, čeprav doslej kakšnega globljega zanimanja in sodelovanja še ni pokazale. —Vš

Novembra suše otavo

Tako topli dni v tem letnem času ljudje ne pomnijo. Medtem ko so se vrhovi Gorjancev konec maja belili v snegu, so sedaj v novembru še marsikje na polju ostri zadnje detelje in travne. Kmetje bodo v lepem opozorilu vse in posejati ozimnico, ponekod pa pripravili tudi drva za zimo. Razumljivo je, da tople jesenske dneve izkoriščajo tudi za pašo, ki je je dovolj. S tem bodo prihranili suho krmo.

Letošnje vreme je res ves čas muhavost, vendar smo z jesensko muhavostjo seveda bolj zadovoljni kot s spomladansko, ki nam je pobrala precejšen del pridelka.

Odkod rekordi in uspehi?

Kakor smo že poročali je bilo te dni v Zagrebu drugo republiko zborovanje naprednih kmetov združnikov. Na tem zborovanju so razpravljali o vlogi naprednih združnih proizvajalcev v proizvodnji in o razvoju socialističnih odnosov vasi. Glavni predmet razprave pa so bili letošnji lepi uspehi v pospeševanju kmetijstva, v boju za višje hektarske donose.

Tako so napredni kmetje združniki govorili o tem, da je večina visokih donosov in rekordov bila dosežena prav z intenzivno obdelavo zemlje, s pravilno vzrejo živine. Adam Maroslavač, združnik iz Donje Miholjce je govoril o svojih izkušnjah. S številčnim podorvanjem — ukrep za pripravo zemlje pri sajenju hibridne koruze — je dosegel 117 metrskih stotov koruze na ha. S podobnim ukrepom je Jozo Vrbanc, član iste zadruge dobil 126 metrskih stotov koruze. O svojih uspehih so govorili tudi redni členski živine, tako Franjo Radman in Milan Klaič iz Durdjeveca. Proizvodnja mleka, ki jo dosega Franjo Radman je povprečno najvišja na Hrvaškem. Štiri njegove krave dajejo povprečno 4800 litrov mleka, ena med njimi pa celo preko 6000 litrov mleka na leto. S pravilno prehrano in vzrejo dobiva Milan Klaič od svoje krave 6080 litrov mleka na leto. Vukan Bratič, združnik iz Babinega Potoka, kjer je dosežen jugoslovanski rekord v donosu krompirja — 510 metrskih stotov na ha — smatra, da po dosedanjih rezultatih kmetijske proizvodnje v Liki ni več mogoče govoriti o Liki kot o pasivni pokrajini. Zda ni več problem proizvodnje, temveč prodaja. V subpoljski zadrugi pri Virovitici pa združniki kljub lepim donosom niso popolnoma zadovoljni. Proizvodna cena je previsoka ter bodo prav to ceno poskušali znižati; tako je povedal Milan Kovarčević.

V Ordanju pri Našicah obstaja mladinska kmetijsko-proizvodna zadruga. Predsednik te zadruge Milan Adamović je pripovedoval o tej zadruzi: lani so nameravali v vasi ustanoviti samo sekcijo. Vendar se je mladim ljudem zdelo, da brez druge, ki je dotlej v vasi ni bilo, ne poide dalje. Tako so ustanovili mladinsko zadrugo in zadal preko zadruge pospešujejo proizvodnjo. V začetku je bilo o tem na vasi mnogo besed. Po prvih uspehih — 27 metrskih stotov ovsu na ha in 82 metrskih stotov koruze na ha — pa so starejši vaščane prijetno presenetili. Zda je v zadruzi članje pol vasi, tako mladinci, kakor starejši. Take mladinske zadruge nameravajo ustanoviti še v več vaseh najbližjega okraja.

Ob koncu zborovanja so bile razdeljene diplome najboljšim kmetijskim združenjem in posameznim proizvajalcem, ki so dosegli rekordne rezultate v kmetijski proizvodnji. Diplomo za doseženi visoki donos pšenice domače sorte U-1 je dobila kmetijska zadruga Retfala iz osijeskega okraja, ki je dosegla 51,7 metrskih stotov na ha, dočim je dosegel med posameznimi proizvajalci Marko Kovarčević iz zadruge Aljmas 48,5 metrskih stotov na ha. Za visoke donose v proizvodnji hibridne koruze sta dobili diplomi zadrugi iz Donje Miholjce in Tomašanca, poleg njiju pa še kmet Antun Imrovic iz zadruge Stupnički Kut. Kot najboljši proizvajalec krompirja je izstopala zadruga Babin Potok, sladkorne pese pa zadruga v Laslovcem, dočim je dobil kot rekord v proizvodnji želja diplomu Juro Salopek, član zadruge v Mrežnicah v ogulinem okraju. Diplome so prejeli tudi najboljši živinorejci, tako mladi Miljenko Klaič iz Durdjeveca, čigar krava daje 6080 litrov mleka na leto, za najboljšega svinorejca pa je bil priznan Antun Kepka iz Donje Rašice.

Podjetje »Slovenija-vino« je v svojih velikih kletah v Ormožu odkupilo iz vinogradniškega področja Slovenskih goric in Haloz čez 100 vagonov mošta, ki so ga nastiskali iz grozja kmetje in zadruga kmetijska gospodarstva

Zemlja je plačala trud

Nagrade najboljšim tekmovalcem za višje donose

vendar je centralna tekmovalna komisija doseženim rezultatom odbila še 10 odstotkov na račun vlage, tako da je ostalo priznanih za nagrade le še 14 skupin. Na okrajni združni zvezi, kakor tudi pri občinskih komisijah, se čutijo zaradi tega neupravičeno prikrajšane, ker so že sami pred sporočilom odbili predpisane odstotke za vlago. Seveda tudi za same proizvajalce to ponovno znižanje ni vplivalo vzpodbudno.

Kljub temu pa so doseženi rezultati v tekmovalstvu dokaz velike sposobnosti naših kmetijskih proizvajalcev, saj so posamezniki dosegli izredno lepe uspehe. Med tekmovalnimi skupinami je na prvem mestu KZ Sentilj s pridelkom 3710 kg na ha, tej sledi KZ Svečina s povprečjem 3580 kg, med kmetijskimi gospodarstvi pa vodijo Zrkovci s 3515 kg. Med posameznimi proizvajalci v teh skupinah pa je na prvem mestu Jamšek iz Svečine s pridelkom 66 metrskih stotov, na drugem je Laboš s 64 metrskih stotov in na tretjem Pintar iz Hoč z doseženimi 60 metrskimi stoti. Skupno bo med tekmovalce v pridelovanju žitaric razdeljenih 1.700.000 din nagrad.

Kakšne ukrepe so uporabili rekordirji za dosežene uspehe? Gojili so predvsem pri nas že znane sorte pšenice: bavarsko kraljico, U.1, Tasilo itd. Posvetili so pa vso pozornost negi posevkov, gnojenju in zatiranju plevela. Seveda jim je tudi ugodno vreme prineslo svoj neprecenljivi prispevek. V znatno večjem številu kot pri žitaricah, so se udeležili

tekmovalja kmetje v pridelovanju krompirja, saj je tekmovalo kar 76 skupin. Pri tem je treba upoštevati še to, da so nekatera področja, znana po pridelovanju krompirja, izpadla iz tekmovalja zaradi suše (področje Rač in Lenart).

Na splošno je letos za krompir rekordna letina. Posebno lep pridelok pa je v Mislinjski dolini. Tam je tudi najboljša tekmovalna skupina združnikov in sicer v KZ Dolci. Pridelala je 477 metrskih stotov krompirja. Tudi ostalih 38 tekmovalnih skupin je doseglo znatne uspehe, vse nad 300 metrskih stotov. Za vse nagrade skupine oziroma za posameznike je določenih nad 8 milijonov din nagrad.

Ti uspehi so vsekakor zgoreni dokaz, kaj je mogoče doseči z intenzivno obdelavo zemlje. Tekmovalje pa se je pokazalo kot zelo uspešna oblika vključevanja zasebnih kmetijskih proizvajalcev v prizadevanje večje kmetijske proizvodnje. Nedvomno bodo podobni uspehi zabeleženi ob koncu leta tudi pri vzreji živine, pri mlečnosti in pitanju svinj. Obsejni načrti združenj in združnikov pa obetajo tudi lep napredek pri skupni obnovi sadovnjakov.

Edini pomislek proizvajalcev, ki so se letos udeležili tekmovalja za večje hektarske pridelke, izvira iz neugodnega položaja na tržišču kmetijskih pridelkov, predvsem krompirja. Vsa Mislinjska dolina ima še neprodane presežke krompirja, marsikje ponujajo tudi žito, za katerega veletrgovine z žitaricami še niso pokazale nobenega zanimanja. —Jp

[illegible]

DNEVNE VESTI

KOLENDAR
Sobota, 9. novembra; Teodor.

Na današnji dan leta 1912 je bila na Kozari ustanovljena Kraljska divizija, ki je dala 10 narodnih herojev.

NOČNA ZDRAVNIŠKA DEŽURNOST
NA SLUŽBU ZA NOJNE OBISKI
NA BOLNIŠKOVEM DOMU OD 20. - 7. URE ZJUTRA. OB NEDE-
LIH IN PRAZNIH VSEŠ DAN.

Zdravstveni dom VIC:
dr. Grapar, Stane, Kogejeva 5,
tel. 3-372. V službi od 8. ure do
zdravniške klične tel. 20-438.
Nedeljska dežurna služba v am-
bulanti Mirje Rimske c. 31 od
9. do 12. ure, tel. 2-1791.

Zdravstveni dom BEŽIGRAD:
dr. Naglas, Marjan, Lavričeva
5-a, tel. 31-283. V odstopnosti
zdravniška klična tel. LM 30-800.
Zdravstveni dom SIKŠKA:
dr. Gasperlin, Janez, Cernetova
31, tel. 20-201, 22-1791.

Zdravstveni dom CENTER:
dr. Papis, Hubert, Titova 25 -
B-II, tel. 31-652. V odstopnosti
zdravniška klična tel. LM 30-200.
Zdravstveni dom MOSTE:
dr. Krukar, Miroslav, Kreku-
ova 3, tel. 21-550. V odstopnosti
zdravniška klična tel. LM 30-300.

Zdravstveni dom RUDNIK:
dr. Sirc, Anton, Privoz 5, tel.
22-742. V odstopnosti zdravniška
klična tel. 21-550. V odstopnosti
zdravniška klična tel. LM 30-300.

Na Ekonomski fakulteti je di-
plomirala Mlaka Vukobratovića Mi-
ra. - Čestitila Nadi in Rado.

Cudih se hote uspehu, ki ga
boste dosegli pri zdravilni bo-
lezni, za prevezo ob raznih pri-
kahl. Cene zelo ugodne. Nar-
očila sprejemajo vse poslovni-
ce PUTNIKA SLOVENIJE!

Zaradi nujnih del na
prenosnih napravah bodo v
nedeljo 10. novembra, ob
ugodnem vremenu brez
električne energije odje-
malni, ki se napajajo iz
trato postaje: Kamnik, Brez,
Goravica, Družica, Rakit-
na, Parkatarna, Verda, Ope-
karna, Verda, Vrhovna, Kamo-
nolom, Verda od 9 ure 30 min.
do predpisa 17 ure.

Elektriko Ljubljana obkroža

UTRAGIN SPORT KREMA je
preprosta mastna krema. Tudi
voda kaze prebujanje hranilne
snovi, ki jih vsebuje UTRAGIN
SPORT KREMA.

LESNO INDUSTRIJSKO
PODJETJE
Ljubljana, Parmova 37
sprejme v službo

SEFA
AUTOPARKA
z večletno prakso v izvr-
ševanju prometno - ko-
mercialne službe. Nastop
1. decembra 1957 ali
1. januarjem 1958. 6359-R

OGLAS
v SLOVENSKEM
POROČEVALCU
GOTOV
USPEHI

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest,
da je po težki bolezni preminila

MARJA JANČIČ
Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo, dne 10. novem-
bra 1957, ob 15. uri iz Marjane miriške vežice na Žalah.
Žalujoci: mož France, sin Franci, hčerki Marija, Fani
por. Doljak, snaha, vnuki in vnučkinje ter ostalo
sorodstvo.
Ljubljana, Cručce, Mirna peč, Krasnjak, 8. nov. 1957.

Po težki in dolgi bolezni nas je za vedno zapustil moj
drugi mož, oče, stari oče

VALENTIN BABNIK
posestnik
Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo, dne 10. no-
vembra 1957, ob 14. uri izpred hiše žalosti, Glince 9, na
pokopališče v Sentvidu nad Ljubljano.

Žalujoci: žena Julijana, sin Miroslav - Janez, hčerki:
Julijana in Stanislava por. Marčič, svak Stane, snaha
Milena ter vnučkinji Stanka in Irena.

RADIO
SPOROČA ZA SOBOTO
Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00,
13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00, 22.55
5.00-8.00 Dobro jutro (pisan
glasbeni spored) - vmes ob 6.30
do 6.40 izkramlje: 6.40-6.45 Na je-
dini: 6.45-6.50 Leta: 6.50-7.00
napevi: 7.00-7.10 Skladbe: 7.10-7.20
F. Leharija igra pihalna godba
JLA p. v. Jožeta Bruna: 7.20-7.30
Radiska šola za njo stopnjo (po-
leone): 7.30-7.40 Leta: 7.40-7.50
Operetne melodije v ritmu: 7.55

Svetovno znani MOSKOVSKI
CIRKUS v Tivoliju
"ADRIA". Predstave ob 17. in 20.
uri. Predprodaja vstopnic od 9.
do 20. ure pri blagajni cirka
in pri Putniku. Rezervacije na
tel. 20-146.

ZA NEGO LICA SAMO
"Pour Vous"
KVALITETNA KREMA!

GUBE NA OBRAZU preprečite
in odstranite z redno uporabo
"EVELINE" maske za obraz, ki so
do dobile vse drogerije!

"FLEX" dobi pri trgovcu, kjer
kupujete za svoje gospodinjstvo.
Zahtevaj "FLEX", če hočeš kva-
litetno! Idealno čisti masne madeže.

Najnovejši in dobro preizkušeni
pripravek "AZILO" IRIJA, ki
utrdi krepi lasne korenine,
razkuži lasišče in pospešuje rast
las, dobi v prodaji: Kos Anton,
brivec, Idrija.

PUTNIK
SLOVENIJA
obvestila

IZLET V BEOGRAD
v nedeljo 10. novembra z avto-
bomom na okrajno pot
metno tekmo jugoslovja: Ru-
munija. Prijave sprejema po-
slovalnica v Ljubljani. Vstopni-
ce zagotovljene!

NOVOSTI
Novi avtomobil s 8 sedeži naj-
modernejši opremljen Primor-
je za prevezo ob raznih pri-
kahl. Cene zelo ugodne. Nar-
očila sprejemajo vse poslovni-
ce PUTNIKA SLOVENIJE!

GLEDALIŠCA
DRAMA LJUBLJANA
Sobota 9. nov. ob 19.30: Višnje-
ski-Kreft: "Optimistična tragi-
dija". Premiera v proslavo 40-let-
nice Oktobrske revolucije. Iz-
ven.

Nedelja, 10. novembra, ob 15:
Goodrich-Hackett: Dnevnik Ane
Frank. Gostovanje ljubljanske
Drame pri DPD Svoboda v Cr-
nučah.

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ponedeljek, 11. novembra: zaprti.
Drevi bo v Drami SNG pre-
miera "Optimistična tragi-
dija". Premiera v proslavo 40-let-
nice Oktobrske revolucije. Iz-
ven.

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

Ob 19.30: Višnjevski-Kreft: "Opti-
mistična tragedija". Izven in
za podelitve. (Vstopnice so že v
prodaji).

tenorske partije v vseh Wagnerje-
vih operah. 10.10. Dopoldanski koncert:
11.00. Pionirski teater: 11.15. Doma-
če napeve izvajajo ansambel Vitek
z Brečo in Vero, Mariborski pi-
nirski ansambel p. v. Draga Lor-
beka in Mariborski ansambel do-
mačih plesov: 12.00. Opoldanski
operni spored (odlomki iz oper
"Pepelka", "Prodanca nevesta",
"Hofmanove pripovedke", "Tra-
vlat", "Rigoletto" in "Carobna pi-
ščala"): 12.30. Kmetijska univerza -
doc. ing. France Adamci: Vloga
kmetijske zadruge pri obnovi sta-
dovnjakov: 12.40. Ritmična harmo-
nika: 13.15. Non stop! (vrsta zabav-
nih melodij za sobotno popoldne):
14.20. Zanimivosti iz znanosti in
tehnik: 14.35. Nisi poslušalec? Te-
stiraj in pozdravljaj: 15.15. Za-
bavna glasba, vmes reklame: 15.40.
S knjižnica trga: 16.00. Glasbene
uganke: 17.10. Kaj bo prihodni
teden na sporedu: 17.30. Prijetno
zabavo! 18.00. Okno v svet - Go-
spodarstvo pred atomi: 18.15. Pe-
smi in pesni narodov Jugoslavije:
18.45. Broj dr. Mirko Rupel: Jezi-
kovni pogovori: 19.00. Zabavna
glasba, vmes reklame: 19.30. Radijski
dnevnik: 20.00. Veseli večer:
21.00. Zavrtno naš glasbeni glo-
bo: 22.15. Oddaja za mlade: 22.45.
23.00-23.15 in 23.30-23.45. Od-
daja za tujino (prenos iz Beo-
grada).

II. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

III. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

IV. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

V. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

VI. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

VII. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

VIII. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

IX. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

X. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XI. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XII. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XIII. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XIV. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XV. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XVI. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XVII. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XVIII. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XIX. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XX. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXI. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXII. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXIII. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXIV. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXV. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXVI. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXVII. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXVIII. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXIX. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXX. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

XXXI. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

Veselo citro (igra ansambel Alfred
Bauer): 10.10. Dopoldanski koncert:
11.00. Pionirski teater: 11.15. Doma-
če napeve izvajajo ansambel Vitek
z Brečo in Vero, Mariborski pi-
nirski ansambel p. v. Draga Lor-
beka in Mariborski ansambel do-
mačih plesov: 12.00. Opoldanski
operni spored (odlomki iz oper
"Pepelka", "Prodanca nevesta",
"Hofmanove pripovedke", "Tra-
vlat", "Rigoletto" in "Carobna pi-
ščala"): 12.30. Kmetijska univerza -
doc. ing. France Adamci: Vloga
kmetijske zadruge pri obnovi sta-
dovnjakov: 12.40. Ritmična harmo-
nika: 13.15. Non stop! (vrsta zabav-
nih melodij za sobotno popoldne):
14.20. Zanimivosti iz znanosti in
tehnik: 14.35. Nisi poslušalec? Te-
stiraj in pozdravljaj: 15.15. Za-
bavna glasba, vmes reklame: 15.40.
S knjižnica trga: 16.00. Glasbene
uganke: 17.10. Kaj bo prihodni
teden na sporedu: 17.30. Prijetno
zabavo! 18.00. Okno v svet - Go-
spodarstvo pred atomi: 18.15. Pe-
smi in pesni narodov Jugoslavije:
18.45. Broj dr. Mirko Rupel: Jezi-
kovni pogovori: 19.00. Zabavna
glasba, vmes reklame: 19.30. Radijski
dnevnik: 20.00. Veseli večer:
21.00. Zavrtno naš glasbeni glo-
bo: 22.15. Oddaja za mlade: 22.45.
23.00-23.15 in 23.30-23.45. Od-
daja za tujino (prenos iz Beo-
grada).

II. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

III. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

IV. PROGRAM ZA SOBOTO
14.00. Plošča v ploščo: 15.00. Na-
poved časa, poročila in vremenska
napoved: 15.10. Ljubljanska kro-
nika in obvestila: 15.25-15.45. A-
Vas, ki ste jo ljubili: 15.45-16.00.
Orkester: 22.15-24.00. Zaplesimo v
konec tedna!

